

Mak

Te Rono Tauareka Mak e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto
te launiu nei:

Te kaamata te Rono Tauareka *1.1—1.13*
 Jisas e tokonaki na tama i Galili *1.14—9.50*
 Jisas ku haere i Jerusalem *10.1—10.52*
 Jisas ku taapiri i Jerusalem *11.1—15.47*
 Jisas ku ora muri *16.1—16.8*
 Alaa tama ku kkite Jisas *16.9—16.20*

Jon Baptis ku takutaku

(Matiu 3.1-12; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

- ¹ Teenei ko te Rono Tauareka itevahi Jisas Kraisis te Tamariki TeAtua raa. ² Te Rono Tauareka nei e kaamata te saaita profet Aisaia ni taataa i roto te launiu aia ma, "TeAtua e tattara ma, 'Anau e me kikauna te profet Anau raa ki haere imua Akoe no tanattana mai te mateara Akoe raa.'
- ³ He tama e tattara iho hakamaroa i te kina se hai tama e tuu mahoaraa ma, "Tanattana te mateara TeAriki raa*", tena ku hakatonu te mateara Aia e me ki hamai vaa aruna raa!"
- ⁴ Tena Jon e hakahura iho i te kina se hai tama e tuu mahoaraa no hakoukou tapu na tama, tena ki takutaku. Jon e meake te kanohenua raa ma, "Ttike itaha ma na haisara kootou raa

* **1:3** 1.3 TeAriki: Natattara nei emmau i roto Aisaia 40.3. Ite Old Testament, e meia se isi TeAriki e isi koi Jihova.

ki hakoukou tapu ria kootou, tena TeAtua e me kissoro na haisara kootouraa itaha.”
⁵ Tammaki na tama ina matakaina Judia laaua ma Jerusalem raa ku oo ake no hakallono iaa Jon. Na tamaraa e uiui na haisara laatouraa, tena Jon ki hakoukou tapu na tamaraa i roto te riva Jordan.

⁶ Jon euru na hekau e pena ina huruhuru na kamel, tena kitaitu te kiri na manu, tena aia e kaikai na lokas ia ma na hani vaa roto. ⁷ Jon e takutaku ake te kanohenua raa ma, “Te Tama e me ki hamai imuri anauraa ehakanaaniu iaruna anau. Anau setau hoki te huru iraro noui nataka Aia eururaa. ⁸ Anau ehakoukou tapu kootou ma te vai, e me ia te tamanaa e me ki hakoukou tapu kootou ma TeAnana Tapu.”

Jon e hakoukou tapu Jisas, tena Satan ki tatakore Tamaraa

(Matiu 3.13—4.11; Luk 3.21–22; 4.1–13)

⁹ Ia seroroa hoki, tena Jisas ku hamai peeraa i Nasaret te matakaina i roto Galili. Tena Jon ki hakoukou tapu Jisas i roto te riva Jordan.

¹⁰ Te saaita koi Jisas nimahike notuu iaruna i roto te riva raa, tena Aia kukite te vaelani raa ku taaraki iho, tena TeAnana Tapu raa kullee iho peeraa ma he rupe no toko iaruna Aia. ¹¹ Tena te reo TeAtua raa ku tattara iho i te vaelani ma, “Akoe ko Taku Tamariki tera Anau e hihai mahi roo. Anau e hihia roo Akoe.”

¹² Te saaita naa koi, TeAnana Tapu raa ku hakattaki Jisas i te kina se hai tama e tuu mahoaraa, ¹³ tena Aia ki noho i te kina raa tipu haa na aho, tena Satan ki tatakore Aia.

Na manu takavao raa e hahaere vaa raa hoki, e meia na ensel raa e oo ake no tokonaki Tama raa.

Jisas e kanna tokohaa na tama meeme eka ki tauttari Aia

(Matiu 4.12–22; Luk 4.14–15; 5.1–11)

¹⁴ Jon ku oti te ppono ria i roto te hare karapusi, tena Jisas ki haere no takutaku ake te Rono Tauareka TeAtua raa i Galili. ¹⁵ Jisas e takutaku ma, “Te saaita hakamaoni raa ku tae mai, tena te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri! Ttike i taha ma na hai sara kootou raa no hakattina i te Rono Tauareka TeAtua raa.”

¹⁶ Jisas e hahaere vaa tai te Namu Galili, tena Aia e kite te haanau Saimon laaua ma Andru e puipui te kupena. Tokorua raa ni tama meeme eka. ¹⁷ Tena Jisas ki meake tokorua raa, “Tauttari mai Anau, tena Anau e me ki akoako koorua ki hahanota na tama.” ¹⁸ Te saaita naa koi tokorua raa ku tiaki na kupena laaua raa no tauttari Jisas.

¹⁹ Tena Jisas ki hakanuu atu no kite teeraa haanau hoki, Jems laaua ma Jon, na tama Sebedi raa. Na tama raa e onono na kupena laa-tou raa i roto te vaka. ²⁰ Jisas e kite tokorua raa, tena Aia kikanna ake te haanau raa, kito Jems laaua ma Jon ki tiaki Sebedi te tamana laaua raa i roto te vaka raa ma na tama hehekau laatou raa, tena laaua ki tauttari Jisas.

Jisas e hakaise na tipua

(Luk 4.31–37)

²¹ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo no ttiae i te matakaina Kaperneam, tena i te aho

te Sabat raa Jisas ku haere i te hare lotu na Jiu raa no akoako ake te kanohenua raa. ²² Na tama ellono na akoako Jisas raa ku mahharo roo e mee Aia se akoako pera ma na tama poroporo na tuua raa, e meia Aia e akoako roo ma na mahi Aia.

²³ Te saaita naa koi he tama e ttau ria te tipua ku haere ake iaa Jisas i roto te hare lotu raa no kanna ake ma, ²⁴ “Jisas te Tama i Nasaret, hea Akoe e hihai i maatou? Akoe e hamai ma ki seu maatou? Anau eiroa Akoe: Akoe ko te Tama e Tapu Te Atua raa.”

²⁵ Tena Jisas ki hakamataku ake te tipua raa ma, “Auu se vaa, tena akoe ku hamai itaha ma te tama naa!”

²⁶ Tena te tipua raa kussue roo na mahi aia i roto te tama raa, tena ki kapihi te varo aia raa hakamaroa roo no haere itaha ma te tama raa.

²⁷ Na tama raa hakaatoa ku mahharo, tena ki vahihhiri hokolaatou ma, “Te nei he mee peehee? Te nei he akoako vahao nei? Te Tama nei e isi na mahi Aia ki tattara hakamataku ake na tipua raa, tena na tipua raa e hakallono hoki Aia.”

²⁸ Tena te rono Jisas raa kupaa vave roo vaa roto Galili.

*Jisas e tokonaki tammaki na tama lavvea
(Matiu 8.14–17; Luk 4.38–41)*

²⁹ Jisas ma na disaipol Aia raa, tena Jems laua ma Jon kutiaki te hare lotu raa no oo tahiroo ite hare Saimon laua ma Andruraa.

³⁰ Te hinaona hine Saimon raa emoe ihare iaruna telomoena aia raa, tena na tama raa ku tattara ake Jisas ma, “Te hine nei e laavea, ia te vvela aia raa e hai mahi roo.”

³¹ Tena Jisas ki haere atu no taohi te rima te hine raa no hakamahike i aruna. Te saaita naa koi te vvela raa ku hopo, tena te hine raa ku mahike no kou ake na kai na tama raa no kkai.

³² Te saaita te laa raa ni huru, te kanohenua raa ku hakattaki ake na tama lavvea ia ma na tama e isi na tipua raa iaa Jisas. ³³ Na tama

te matakaina raa hakaatoa ku oo ake no hakkutu ia ho te hare Saimon raa. ³⁴ Tena Jisas ki ui na maahana na tama lavvea raa, tena ki hakaise na tipua raa itaha. Jisas e ppui ake hoki na tipua raa ki se tattara, e mee na tipua raa ko na illoa roo avare Aia.

Jisas e takutaku i Galili

(Luk 4.42–44)

³⁵ Jisas e maahuru te tahata poo roo no haere i te kina se haitama raa no lotu. ³⁶ Tena Saimon laatou ma na tama i roto te hare aia raa ku oo no seseen Jisas. ³⁷ Na tama raa e oo no kkite Jisas, tena laatou ki meake ma, “Na tama hakaatoa e seseen Akoe.”

³⁸ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Taato ki oo hoki ialaa matakaina e tappiri mai raa no takutaku i roto na matakaina raa, e mee te nei hea Anau e hamai.”

³⁹ Tena Jisas ku haere vaa roto Galili no takutaku i roto na hare lotu na matakaina raa, tena ki hakaise na tipua raa i taha.

Jisas e tokonaki te tama e kaina te manumanu haeo

(Matiu 8.1–4; Luk 5.12–16)

⁴⁰ He tama e kaina te manumanu haeo ku haere ake no tuturi i mua Jisas, tena

ki kainno ake ma, “Kame Akoe e hihai, Akoe ku mee anau ki matahua i te vahi te lotu.”

⁴¹ Jisas ku aroha te tama raa, tena Aia ki haaro ake te rima Aia raa no taohi te tama raa, tena ki meake, “Anau e hihai ki tokonaki akoe, tena akoe ku matahua.” ⁴² Te saaita naa koi te maahana raa ku hopo itaha ma te tama raa, tena te tama raa ku tauareka.

⁴³ Jisas ku kauna te tama raa ki haere, tena ki tattara hakamataku ake ma, ⁴⁴ “Auu se tattara ake alaa tama hea Anau nippena raa. Haere no huri ake te tinotama akoe raa ki mmata te maatua raa, tena akoe ku kou ake te hakamaru akoe raa ki tau ma na tama ku taualleka raa pera ma hea Moses ni mee mairaa, ia ki huri ake hoki kikkite te kanohenua raa pera ma akoe ku tauareka.”

⁴⁵ Emeia te tama raa e haere no haere tattara koi inakina roo hakaatoa hea Jisas nippena raa. Tena Jisas ku selavaa te haere i roto na matakaina raa, emee te tama raa e tattara mahi roo hea Aia nippena raa. Tena Jisas ki haere inakina se haitama ennoho raa, tena na tama na matakaina raa hakaatoa ku oo ake i Aia.

2

Jisas e tokonaki te tama na vae e mmate (Matu 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Ellava na aho kullaka, tena Jisas ki vaakai i Kaperneam. Te kanohenua raa kullono ma Jisas kutae ake ite hare Aia ni noho raa.

² Tena tammaki na tama ku oo ake no noho ite hare raa. Te hare raa ku kappi roo, tena

na totoka raa hoki ku kkapi. Jisas e takutaku ake na tama raa na tattara TeAtua raa, ³ ia te saaita naa he tokohaa na tama e sausau ake te tama na vae e mmate raa ku ttae ake. ⁴ Tena te tokohaa raa ku selavaa tettae i te kina Jisas e noho raa e mee te hare raa ku kappi roo. Kito na tama raa ki kkake no hakahotu te inaki iaruna roo te kina Jisas e noho raa, tena na tama raa ki hakatere iho te moena te tama na vae e mmate raa e moe. ⁵ Jisas e kite na hakattina na tama raa, tena Aia ki meake te tama na vae e mmate raa ma, "Taku tama, Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha."

⁶ Ia e isi natama poroporo natuaa e noho i te kina raa, tena na tama raa ku mamannatu hokolaatou ma, ⁷ "Te Tama nei se mataku te tattara peenei? Te Tama nei e tattara haeo TeAtua! TeAtua ko te Tama hokotahi koi e lavaa te ssoro na hai sara i taha!"

⁸ Te saaita naa koi Jisas ku iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake, "Aiea kootou e mamannatu peenaa naea? ⁹ Aiea te tattara hee e hainauhie ki meake te tama na vae e mmate nei, te tattara ma, 'Na hai sara akoe raa ku oti te ssorohia', ma te tattara ma, 'Mahike iaruna no too te moena akoe naa no haere'?" ¹⁰ Anau e me ki huriatu kootou pera ma te Tamariki te Tama nei e isi na mahi i te maarama nei ki ssoro na hai sara na tama i taha." Kito Aia ki meake te tama na vae e mmate raa, ¹¹ "Anau e meatu akoe, mahike iaruna no too te moena akoe naa no haere i hare!"

¹² Te saaita naa koi te tama na vae e mmate raa ku tuu iaruna no too te moena aia raa, tena ki haere vaa lottonu na tama raa hakaatoa. Te kanohenua raa ku mahharo roo,

tena ki hakammaha TeAtua ma, “Taatou se hai mee roo peenei ni kkite i mua.”

*Jisas e kanna ake Livai ki tautari Aia
(Matiu 9.9–13; Luk 5.27–32)*

¹³ Jisas ku vaakai i tai i te Namō Galili raa, tena tammaki na tama ku oo ake i Aia. Kito Jisas ki akoako ake na tama raa. ¹⁴ Jisas e haere vaa tai no kite Livai te tama Alfius raa e noho i te kina e aoao na takis te taumani i Rom raa. Tena Jisas ki meake te tama raa, “Tautari mai Anau.” Kito Livai ki mahike i aruna no tautari Jisas.

¹⁵ Jisas ma na disaipol Aia raa ku noho i te hare Livai raa no kkai, tena tammaki na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara e tauttari ake hoki Jisas, ia tammaki na tama ku noho ma ki kkai ma Jisas. ¹⁶ E isi na Farisi ia ma na tama poroporo na tuaa e kkite Jisas e kkai ma na tama hai ssara ia ma na tama aoao na takis raa, tena na tama raa ki vahiri ake na disaipol Jisas raa ma, “Aiea te Tama raa e kkai ma na tama aoao na takis ia ma na tama hai ssara raea?”

¹⁷ Jisas e rono na tattara na tama raa, tena Aia ki meake, “Na tama selavvea raa selavaa te oo no mmata te dokta, e meia na tama elavvea raa koi e me ki oo no mmata te dokta. Anau se hamai no kanna na tama e mannatu ma laatou ettonu raa, e meia Anau e hamai no kanna na tama ma laatou e ppii na hai ssara raa.”

*Te tiputipu te hakamaatapu
(Matiu 9.14–17; Luk 5.33–39)*

¹⁸ Na tama tauttari Jon Baptis ma na Farisi raa e isi na vahao e hakamaatapu ki se kkai. Tena e isi na tama e oo no meake Jisas ma, “Aiea

na disaipol Jon Baptis raa ia ma na disaipol na Farisi raa e hakamaatapu, kaa na disaipol Akoe raa se hakamaatapu raea?”

¹⁹ Kito Jisas ki meake, “Eaa! Na tama e aruhia ki oo i te kai te avana raa e me ki nnoho koi se kkai? Seai! Te saaita te tama tane vahao nei raa e nnoho ma laatou, na tama raa se lavaa te nnoho se kkai. ²⁰ Emeia e isi te aho e me ki hamai te saaita na tama raa e me ki too te tama raa itaha, tena na tama naa ku hakamaatapu.

²¹ “Se haitama e me ki ttui te muri maro vahao nei raa i aruna te paamaro tuai, maitaname te kina e ttui hoou raa e me ki masae itaha no mee te rua raa no rahiroo.

²² Se haitama e me ki utu na wain epena vahao nei raa i roto te kiri na sipsip tera laatou ku oti te utu na wain i mua raa, e mee te hai mahi te wain raa e me ki ssaa te kiri na sipsip ku tuai raa, tena te wain raa ku manini puamu, tena te kiri na sipsip raa hoki e me ki haeo. Emeia utu na wain epena vahao nei raa i roto na kiri na sipsip vahao nei raa.”

Jisas ko Te Ariki te aho te Sabat

(Matu 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo vaa roto te paupaku e h homo na wit raa i te aho te Sabat. Tena na disaipol Aia raa ku kotikoti na hua na wit raa no kkai. ²⁴ Kito na Farisi raa ki meake Jisas, “Kira ake, te mee nei e sara ma na tuua taatou ma na disaipol Akoe raa ki kotikoti na hua raa i te aho te Sabat!”

²⁵ Kito Jisas ki meake na Farisi raa, “Kootou ni seppau hea Devit nippena i mua te saaita

aia ma na tama tauttari aia raa ni se isi na mee e me kikkai? Devit ma na tama tauttari aia raa ku hikkai, ²⁶ tena Devit ki haere i roto te Hare Tapu raa no kai na haraoa e ttapu na maatua raa ni hoki ake TeAtua raa. Te mee nei e kapihi mai te saaita Abiatar; te pohouru hakanaaniu na maatua raa. Na maatua raa koi elavaa tekkai na haraoa raa, teenaa hea na tuua raa e tattara mai, e meia Devit e kai no oti, tena ki kou ake na haraoa raa hoki no kkai na tama tauttari aia raa.”

²⁷ Kito Jisas ki meake hoki na Farisi raa, “TeAtua e tuku te Sabat raa ma ki tokonaki na tama, e meia Aia se tuku ma te Sabat raa ki hakamaatua i aruna te tama. ²⁸ Ia tena te Tamariki te Tama nei ko TeAriki te Sabat.”

3

Te tama te rima e mate (Matiu 12.9–14; Luk 6.6–11)

¹ Tena Jisas ku vaakai hakaraoi i te hare lotu na Jiu raa no kite te tama te rima e mate e noho i te kina raa. ² Alaa tama i te kina raa e hihhai ki mmau tattara iaa Jisas. Tena na tama raa ku kirakira hakamattonuroo ma ka oti Jisas ku kapake no tokonaki te tama raa i te aho te Sabat raa. ³ Tena Jisas ki meake te tama te rima e mate raa, “Hamai i te kina nei no tuu imua.” ⁴ Tena Aia ki vahiri ake na tama raa, “Na tuua taatou i te aho te Sabat raa e mee maea? Ki tokonaki te ora te tama ma ki kou ake na hakalono llihu te tama? Ki tokonaki te tama ki ora ma ki ssepe te ora te tama?”

E meia na tama raa se hai tattara roo e meake. ⁵ Jisas ku roto no kkira ake na tama raa, e meia

i roto hoki Aia te saaita naa, Aia e aroha roo i na tama raa e mee na tama raa e tattara nattaa ia e ssara hoki. Tena Aia ki meake te tama te rima e mate raa, “Ssora te rima akoe naa.” Te tama raa e ssora te rima aia raa, tena te rima raa ku tauareka hakaraoi. ⁶ Kito na Farisi raa ki tiaki te hare lotu raa, tena ki oo no kktutu ma alaa tama te kuturana Herot raa, tena na tama raa ku tattara ma ki taa Jisas ki mate.

Te kanohenua ku tauttari Jisas

⁷ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo peeraa i te Namu Galili raa, tena he kanohenua e rahi roo ku tauttari Tama raa. Na tama raa ni tama e oomai i Galili ia ma Judia, ⁸ ia ma na tama i Jerusalem, na tama Idumea, na tama te vahi te anake teriva Jordan raa ia ma na tama na matakaina ettuu alleha Taia laua ma Saidon raa. Na tama nei hakaatoa e oo ake iaa Jisas emee laatou nillono namee Tama raa ni ppena raa. ⁹ Te kanohenua raa e rahi roo, tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ki tanattana he vaka ma Aia, ka oti te kanohenua raa ku mmui ake no hakkapi Aia. ¹⁰ Jisas ku oti te tokonaki tammaki na tama lavvea no taualleka, tena na tama se ki tokonaki ria no taualleka raa ku haere unuki na tama raa ma kittae laatou iaa Jisas nottaohi Tama raa ki taualleka laatou. ¹¹ Tena he saaita peehee na tama eisi na tipua i roto laatou raa ekkite Jisas, na tama raa e me ki hhina i mua Tama raa, tena kuttani ake ma, “Akoe ko te Tamariki Te Atua!”

¹² Tena Jisas ki hakamataku ake na tipua raa ma ki se hakari ake na tama ma koai Aia.

*Jisas e hirihiri te sanahuru ma rua na aposol
(Matiu 10.1-4; Luk 6.12-16)*

¹³ Jisas e haere i te kina te mouna raa no kanna ake na tama Aia e hihai raa ki oo ake Aia. Na tama raa e oo ake, ¹⁴ tena Aia ki hirihiri sanahuru ma rua na tama, tena Aia ki kanna na tama raa ma ni aposol. Kito Jisas ki meake, “Anau e hirihiri kootou ki nnoho ma Anau. Anau e me kikauna hoki kootou ki oo notakutaku, ¹⁵ tena kootou e me ki isi na mahi ki hakaise na tipua i taha.”

¹⁶ Teenei te sanahuru ma rua na aposol Jisas ni hirihiri raa: Saimon (Jisas e hui ma ko Pita raa); ¹⁷ tena Jems laua ma tetaina aia raa Jon na tama Sebedi raa (Jisas e hui tokorua raa ma Boanerges, e mee ma “Na taanata te Hatturi”); ¹⁸ tena Andru, Filip, Bartolomyu, Mati, Tomas, Jems te tama Alfius raa, Tadius, Saimon tetama se hihai ma Rom kirorohi Israel raa, ¹⁹ tena Judas Iskariot, tetama e me ki hakari ake Jisas i na tama hakamattua raa.

*Jisas ia ma Belsebul
(Matiu 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Jisas ku haere i hare, tena he kanohenua e rahi roo ku hakkutu ake, tena Jisas ma na disaipol raa ku se isi te saaita ki nnoho no kkai. ²¹ Te tinna ia ma na taina Jisas raa kullono na tattara na tama e tattara i te vahi Jisas raa, kito na tama raa ki oo no mmata ma ki too Tama raa, e mee na tama ku tattara ma, “Jisas ku vvare!”

²² Na tama poroporo na tuua ni oo mai i Jerusalem raa ku tattara ma, “Belsebul etau i roto Tama naa. Teenaa ko tuku na tipua raa

e kou ake na mahi Tama naa ki hakaise na tipua raa i taha.”

²³ Kito Jisas ki kanna ake na tama raa ki oo ake, tena Aia ki tattara ake na tattara hurihuri nei, “Satan elavaa te hakaise na tipua aia raa i taha? ²⁴ Kame he henua e vaevae hokolaatou i na kuturana no ppuhu hokolaatou, na tama naa selavaa tennoho taualleka. ²⁵ Ia kame he hareakina e vaevae hokolaatou i na kuturana no ppuhu hokolaatou, te hareakina naa selavaa tennoho taualleka hoki. ²⁶ Kame na tipua Satan raa e vaevae i na kuturana no ppuhu hokolaatou, tena na mahi Satan raa selavaa temmoe roroa, emeia na mahiraa eme ki mattea koi no oti.

²⁷ “Se hai tama elavaa te uru i roto te hare te tama eiviraa no too na hekau te tama raa kame te tama kairaraoraa se haihai te tama eiviraa imua kilavaa aia te uru ihare no kairarao.

²⁸ “Anau emeatu te hakamaoni pera ma TeAtua elavaa tessirihia na haisara ia ma na tattara sakkino hakaatoa na tama e pehipehi i te vahi Aia raa. ²⁹ Emeia te tama e tattara sakkino TeAnana Tapu raa selavaa tessirihia, maitaname te hai sara naa e me ki moe tahi na vahao hakaatoa.”

³⁰ (Jisas e tattara ake peenei maitaname eisi na tama e tattara ma, “Tama raa eisi te tipua e tau i roto Aia.”)

*Te tinna ia ma na taina Jisas
(Matiu 12.46-50; Luk 8.19-21)*

³¹ Tena te tinna ia ma na taina Jisas raa kuttae ake. Natama raa ettuu ia ho, tena kikkave te tattara ihare ma kimeake Jisas

ki hamai i aho. ³² Kito na tama e nnoho alleha Jisas raa ki meake, “Kira ake, te tinna ma na taina ia ma na kaave Akoe raa e ttuu i aho, tena laatou e hihhai ma Akoe ki haere ake.”

³³ Kito Jisas ki meake, “Koai te tinna Anau? Koai na taina Anau?” ³⁴ Jisas e kkira ake na tama e nnoho alleha Aia raa, tena ki meake, “Kira ake! Aanei na tinna ia ma na taina Anau!” ³⁵ Te tama e ppena hea TeAtua e hihai raa he taina, he kave, ia he tinna Anau.”

4

Tattara hurihuri te tama e haere lletu na hua (Matiu 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Jisas ku kaamata no akoako te kanohenua raa itai te Namu Galili raa. Te kanohenua e muimui ake Aia raa e tammaki roo, tena Aia ki kake i roto te vaka raa no noho no akoako ake na tama raa. Te vaka raa e tautau itai, tena te kanohenua raa e ttuu i te taunatai no hakallono. ² Jisas e tattara na tattara hurihuri ki akoako ake na tama raa tammaki na mee, tena Aia ki meake ma, ³ “Hakallono! Teeraa he tama e haere lletu na hua ma kihhomo. ⁴ Tesaita aia ni haerelletu na hua raa, alaa hua e maoha i te mateara, tena na manura kullee iho no kkai na hua raa. ⁵ Tena alaa hua e maoha i te kina e hatu, tena te kina raa se isi hoki tammaki na kerekere. Ia se roroa na hua raa ku hhomo e mee te kerekere raa e patake roo. ⁶ Tena te saaita te laa raa ni hopo ake, na hua e hhomo raa ku vvela ria koi no mmate e mee na patiaka raa se uru roo i roto te kerekere. ⁷ Alaa hua e maoha i te kina na laakau e tutuia raa, tena na laakau raa e hhomo ake no uhi na hua raa,

tena na huarāa kuse lavaa te hōhomo nollahi no hōhōa na hōhōa. ⁸ Emeia alaa hōhōa e maoha i te kina na kerekere e taualleka, tena na huarāa ku hōhomo nollahi no hōhōa na hōhōa: alaa laakau ettae tiputoru na hōhōa, alaa laakau ettae tipuono, tena alaa laakau ettae huitarau na hōhōa.”

⁹ Tena Jisas ki hakaotiake ma, “Hakallono kame kootou e isi na katarina!”

*Na hakataakoto na tattara hurihuri
(Matiu 13.10–17; Luk 8.9–10)*

¹⁰ Jisas ku noho Hokoia, tena na tama ni llono na tattara Jisas raa ku ooake ma te sanahuru ma rua na disaipol raa no vahiri ake Tama raa ma ki tattara hakamatahua ake te hakataakoto te tattara hurihuri raa. ¹¹ Kito Jisas ki meake, “Kootou ku oti te too na mee tera se hai tama e iroa i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Emeia alaa tama na tama e ttuu koi i aho raa e me ki llono na mee nei i na tattara hurihuri raa ¹² ma ki lavaa,

‘Na tama raa te kirakira koi no kirakira,
e meia laatou se lavaa te kkite;
na tama raa e me ki hakalollono koi
no hakalollono,
e meia laatou se lavaa te illoa.
Kame na tama raa e kkite no illoa, tena
na tama raa e me ki vakkai ake TeAtua,
tena TeAtua e me ki ssirihia na haisara
na tama raa.’”

*Jisas e tattara hakamatahua ake te tattara
hurihuri raa.*

(Matiu 13.18–23; Luk 8.11–15)

¹³ Tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Aiea kootou se illoa te hakataakoto te tattara

hurihuri nei? Kaa kootou e me ki illoa peehee na hakataakoto alaa tattara hurihuri? ¹⁴ Te tama e haere lletu na hua raa ko te tama e haere tattara na tattara TeAtua raa. ¹⁵ Alaa tama essau pera ma na hua emaoaha iaruna temateara raa, ia te saaita koi na tama raa nillono na tattara TeAtua raa, Satan ku haere ake no tokea na tattara raa i taha ma na tama raa. ¹⁶ Alaa tama essau pera ma na hua emaoaha iaruna i te kina e hatu raa. Emeia te saaita na tama raa nillono na tattara TeAtua raa, na tama raa ku hihhia no too na tattara raa. ¹⁷ Tena na tattara raa se uru kanohi roo i roto na tama raa, ia na tattara raa hoki se mmoe roroa. Tena te saaita na haeo ia ma na hakalono llihu raa ettae ake e mee na tattara TeAtua raa, tena na tama raa e me ki tiaki hua koi na tattara raa. ¹⁸ Alaa tama essau pera ma na hua emaoaha i te kina na laakau e tutuia raa. Aanei ko na tama tera ellono na tattara TeAtua raa, ¹⁹ emeia na tama raa e mamannatu tammaki na ora i te maarama nei raa, tena te mannako sileni ia ma na mee roo hakaatoa i roto te maarama nei raa e hakapaa hakaatoa no uhi na tattara TeAtua raa, tena na tattara raa ku se hhua na hua.

²⁰ “Emeia alaa tama essau pera ma na hua ehomo i te kina te kerekere tauareka raa. Na tama raa ellono no too na tattara raa, tena na tattara TeAtua emmoe i roto na tama raa ku hhomo no hhua na hua; alaa laakau ettae tipu toru, alaa laakau ettae tipu ono, tena alaa laakau ettae huitarau na hua.”

Te lamu iraro te kumete
(Luk 8.16-18)

²¹ Tena Jisas kimeake hoki ma, “Eaa, eisi tetama elavaa te hakaura telamu raa, tena

ku uhi i raro te kumete, kaa seai ku hakatuu i raro te sea mommoe? Te tama raa kame se hakaaura te lamuraa no hakatotoo i aruna ki maahina? ²² Na mee e huuna ria raa e me ki huri ake no kkite na tama hakaatoa, tena na mee e uhia ria raa e me kilaavea ria koi. ²³ Tena hakallono, kame kootou e isi na katarina!”

²⁴ Kito Jisas ki meake hoki na tama raa ma, “Mannatu hakaraoi i na mee kootou ellono raa. Na tuua kootou e hakatonutonu na tama raa ko na tuua TeAtua e me kitoo no hakatonutonu kootou, ia e me ki mmaha roo i aruna na tuua naa. ²⁵ TeAtua e me ki kou ake alaa mee hoki i na tama tera e isi tammaki na mee raa, ia na tama se isi na mee raa, TeAtua e me ki too na mee naa hakaatoa itaha ma laatou, niaina ma na mee raa e moisi.”

Na tattara hurihuri na hua e hhomo

²⁶ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e ssau pera ma te tama e haere lletu na hua i roto te paupaku aia raa. ²⁷ Te tama naa he tama koi e moe na poo, tena te tahata aia ku maahuru no hahaere, e meia na hua aia nihaere lletu raa ku mahha ake no hhomo. Tena tetama raa seiroa ma na hua raa e hhomo peehee. ²⁸ Te kerekere raa e mee na hua raa no hhomo no llahi no hhua na hua; na hua raa ku mahha ake no hhomo, tena na laumea raa e hhura ake kaamata, tena ki oti na kaute na hua raa ku mattara, tena ki oti roo na hua raa ku hhura ake. ²⁹ Te saaita na hua raa ku lleu, tena te tama raa ku haere haki na hua raa ma te paraamo aia raa, e mee te saaita ki haki na hua raa ku ttae.”

Te tattara hurihuri te hua paamee
(*Matiu 13.31-32,34; Luk 13.18-19*)

³⁰ Tena Jisas ki vahiri ake “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peehee? Ni tattara hurihuri peehee taatou e me ki tattara ki hakamaarama atu kootou i na tipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa?

³¹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peenei. He tama etoo te hua te mastet, teenaa ko te hua e paamee roo hokoia i na hua roo hakaatoa i te maarama nei raa nottori. ³² Seroroa te huaraa ku homo, tena ki homo norahiroo iaruna nalaakau hakaatoa. Na raraa telaakauraa ellahi roo, tena na manu raa ku pena na hohana laatou raa i te maru te laakau raa.”

³³ E tammaki na tattara hurihuri peenei Jisas e takutaku ake te kanohenua raa na tattara Aia; Jisas e tattara ake e hia na tattara hurihuri Aia e lavaa te tattara ake ma ki illoa na tama raa.

³⁴ Jisas e tattara ake na tattara hurihuri na vahao hakaatoa Aia e tattara ake na kanohenua raa, e meia te saaita Aia e noho ma na disaipol Aia raa, tena Aia ku tattara hakamatahua ake na disaipol Aia raa na hakataakoto na tattara hurihuri raa.

Jisas e tinai te matani
(*Matiu 8.23-27; Luk 8.22-25*)

³⁵ Jisas ku meake na disaipol Aia raa te hiahi te ahonaa ma, “Taatou kitere iteeraa vahi te namo nei.” ³⁶ Kito na tama raa ki tiaki te kanohenua raa, tena ki oo nokkake te vaka Jisas enoho i roto raa, tena na disaipol raa hakaatoa kuhhuro laatou ma Jisas. Alaa vaka e tauttau hoki i te kina raa. ³⁷ Te saaita naa koi

te mataniraa ku maairi roo, tena na peauraa ku utuutu iroto te vakaraa no pii roo te riu raa.

³⁸ Jisas emoe imuri te vakaraa no aruna tepilo. Kito na disaipol raa ki hhano Tamaraa no maahuru, tena kimeake, “Rabai, Akoe se maanatu ma taatou kaa mmate?”

³⁹ Tena Jisas kituu iaruna no haiake te mataniraa ma, “Marino!”, tena Aia kihaiake hoki na peauraa ma, “Kutau se peau!” Tena te mataniraa ku mate no marino kkii roo. ⁴⁰ Kito Jisas kimeake na disaipol Aia raa, “Kootou e mattaku naea? Kootou se isi na hakattina?”

⁴¹ Emeia na disaipol raa ku mattaku roo, tena kitattara hokolaatou ma, “Teenei he tama pee-hee? Te matani ia ma na peauraa e hakallono hoki Aia!”

5

Jisas e hakaise na tipua

(Matiu 8.28-34; Luk 8.26-39)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa kuttae iteeraa vahi te Namu Galili ite matakaina Gerasaraa.

² Jisas etiho koi itaha ma te vakaraa, tena he tama e hamai peeraa ite kina na kavaraa kuttiri Aia. Te tamaraa e isi na tipua iroto aia,

³ tena aia e nohonoho koi ite kina na kavaraa. Se hai tama elavaa te haihai te tamaraa ma na seni; ⁴ e mee tammaki na vahao na tamaraa e haihai aia ma na seni, e meia aia e mmosi koi na seni raa, tena ki hakappela na popore matoru na tamaraa etaro na vae aia raa. Te tamaraa e iviroo, ia se hai tama hoki elavaa tettaohi tamaraa.

⁵ Te ao ma tepoo, te tamane i e haere kapipihivaro ina kina na kava ia ma

na mouna raa, tena ki tutuu hoki te tinotama aia raa ma na hatu.

⁶ Te tama raa koi mmao te saaita aia nikitē Jisas, tena aia ki tere ake no tteiho no tuturi i mua Tama raa, ⁷ tena ki kanna hakamaroa roo ma, “Jisas, te Tamariki Te Atua Hakanaani! Hea Akoe e hihai ki ppena i anau? Anau e kainno atu Akoe ite inoa Te Atua ki selavaa te mee anau ki hakalono lihu!” ⁸ (Te tama raa e meake peenei, e mee Jisas e tattara ake ma, “Te tipua sakkino, hamai i taha ma te tama naa!”)

⁹ Kito Jisas ki vahiri ake te tama raa, “Koai te inoa akoe?”

Tena te tama raa ki meake, “Te inoa anau ko, ‘He kautana’, e mee maatou e tammaki roo!”

¹⁰ Te tama raa e tuu koi no kainonno ake Jisas ma ki selavaa te hakaise na tipua raa i taha ma te kina raa.

¹¹ Tena e isi na piki tammaki roo e kaikkai tappiri ake ite vahi te mouna raa. ¹² Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma, “Tiaki maatou ki huro ite kina na piki raa no uru i roto na piki raa.” ¹³ Jisas e meake na tipua raa ki oo, tena na tipua raa ki huro itaha ma te tama raa no uru i roto na piki raa. Na piki raa hakaatoa kame e ttae rua simata, tena na piki raa ku huro na mahi roo laatou ite kina te mouna e motu hua raa no maoha i roto te vai raa no malle mo.

¹⁴ Na tama e lollohi na piki raa ku huro i roto te matakaina raa no paa te rono raa ina tama e nnoho vaa raa. Kito na tama raa ki oo no mmata hea ni kapihi ake ina piki raa, ¹⁵ ia te saaita na tama raa ni ttae iaa Jisas, na tama raa ku kkitē

hoki te tama ni isi tammaki na tipua i roto aia raa. Te tama raa ku noho i te kina raa, ku oti te hakareureu ria na paamaro, iaa te hakataakoto aia raa hoki ku tauareka, tena na tama raa hakaatoa ku mattaku. ¹⁶ Na tama ni k kite raa ku tattara ake na tama raa hea ni kapihi ake i te tama eisi na tipua i roto aia raa ia ma na piki raa.

¹⁷ Kito na tama raa ki meake Jisas ki tiaki te matakaina laatou raa no haere.

¹⁸ Jisas ku mee ki kake i roto te vaka raa, tena te tama ni isi na tipua i roto aia raa ku meake ma, "Tiaki anau ki tautari Akoe."

¹⁹ Emeia Jisas se hihai ma te tama raa ki haere ake. Kito Aia ki meake te tama raa ma, "Vaakai ihare ina hareakina akoeraa, tena ku tattara ake na tama raa hea Te Atua ni ppena ia koe ia ma te laoi hoki Aia ni huri atu akoe raa."

²⁰ Kito te tama raa ki haere no haere vaa roto Dekapolis* no tattara ake na tama na kina raa hea Jisas ni ppena ia ia raa. Na tama hakaatoa e llono raa ku mahharo roo.

Te tamariki hine ku mate, ia ma te hine ni ttaohi na hekau Jisas

(Matiu 9.18–26; Luk 8.40–56)

²¹ Jisas ku vaakai i teeraa vahi te namo raa hoki, tena he kanohenua e rahi roo ku mmui ake Aia i te taunatai. ²² Jairus te tama hakamaatua te hare lotu raa ku tae ake, tena te saaita aia ni kite Jisas, aia ku tteiho no tuturi i mua na vae Tama raa ²³ no tattara hakaaroha ake roo iaa Jisas ma, "Te tamariki hine anau raa e laavea

* **5:20** 5.20 Dekapolis: te inoa ina tattara Grikraa e mee ma Sanahuru na Matakaina

hai mahi roo. Hamai ki oo taaua ki haere Akoe no hakapiri na rima Akoeraa iaruna te tamariki raa ki tauareka te tamariki raa no ora.”

²⁴ Tena Jisas ki oo laaua ma Jairus. Ia etammaki hoki na tama e oo ma Jisas, tena na tama raa ku haere muimui roo na vahi Jisas.

²⁵ Tena he hine i te kina raa e hakalono llihu haeo roo i roto sanahuru ma rua na hetau, e mee te toto aia raa e tettere koi peenaa. ²⁶ Te hine raa ni haere no mmata tammaki na dokta ki tokonaki aia. Te hine raa e llano roo e hia na sileni, e meia te maahana aia raa e haere mahi koi na vahao hakaatoa. ²⁷ Te hine raa e rono na mahi Jisas e isi raa, tena aia kitautari atu vaa muri ma te kanohenua raa, ²⁸ tena kitattara hokoia ma, “Anau e me kitauareka kame anau ettaohi koi na hekau te Tama nei.”

²⁹ Te hine raa e haaro atu no ttaohi te kaukahu Jisas raa, tena te toto e tettere raa ku hakamotu vahao naa koi, tena aia kurono roo te tere maatara ia ma te tauareka i roto te tinotama aia. ³⁰ Te saaita naa koi Jisas ku iroa ma eisi na mahi ni oo itaha ma Aia, kito Aia ki hakatike no vahiri ake te kanohenua raa ma, “Koai te tama ni ttaohi te kaukahu Anau raa?”

³¹ Kito na disaipol raa ki meake, “Akoe e iroa pera ma te kanohenua nei e mmui atu roo Akoe; kaa Akoe e vahiri ma koai te tama ettaohi Akoe naea?”

³² Emeia Jisas e tuu koi no kkira hakataka ma ki kite Aia te tama ni ttaohi te kaukahu Aia raa. ³³ Te hine raa ku iroa hea ni kapihi ake i aia raa, tena aia ki haere porepore atu roo i te matakū no tuturi i mua na vae Jisas, tena kitattara ake

hakamaoni ake iaa Jisas. ³⁴ Kito Jisas ki meake te hine raa, “Taku tama, te hakatina akoe naa e mee akoe no tauareka. Haere ma te tauareka, na hakalono llihu akoe raa hakaatoa ku oti.”

³⁵ Jisas koi tattara ake koi, tena na tama ni oo mai i te hare Jairus raa ku ttae ake no meake ma, “Te tamariki hine akoe raa ku mate. Tena tiaki, auu se anaana atu te Rabai naa!”

³⁶ Emeia Jisas se anaana atu hoki na tattara na tama raa, tena Aia ki meake Jairus ma, “Auu se mataka, akoe ki hakatina koi.” ³⁷ Tena Jisas kippui ki se hai tama hoki e haere ake ma Aia, tena Aia ki too koi Pita, tena Jems laaua ma te taina aia raa Jon. ³⁸ Na tama raa e oo no ttae i te hare Jairus raa, tena Jisas kuki te ttanihuri na tama raa hakamaroa. ³⁹ Tena Aia ki uru atu i hare no meake na tama raa ma, “Kootou ettanihuri peenaa naea? Kootou e tanittani naea? Te tamariki hine naa se mate; te tamariki hine naa e moe koi!”

⁴⁰ Na tama raa ku katakkata ake iaa Jisas, kito Jisas ki hakaise na tama raa hakaatoa iaho, tena Aia ki too koi te tamana ma te tinna te tamariki hine raa ia ma te tokotoru na disaipol raa, tena laatou ki oo i te rum te tamariki raa e moe raa. ⁴¹ Kito Jisas kittaohi te rima te tamariki hine raa, tena ki meake, “*Talita kourum*,” e mee ma, “Tamariki hine, Anau e meatu akoe ki mahike i aruna!”

⁴² Tena koi te tamariki hine raa ku mahike i aruna no hahaere. (Te tamariki hine raa ku tae sanahuru ma rua na hetau te matua aia.) Na tama raa hakaatoa ku mahharo roo te saaita te tamariki raa ni mahike no hahaere. ⁴³ Tena Jisas ki tattara hakamataku ake na tama raa

ki se tattara ake ni tama, tena Aia ki meake hoki ma, “Kou ake ni kai ki kai te tamariki nei.”

6

Na tama i Nasaret raa se hihhai Jisas (Matiu 13.53–58; Luk 4.16–30)

¹ Jisas ku tiaki te kina raa no haere i te matakaina Aia ni matua mai raa, tena na disaipol Aia raa ku tauttari atu vaa muri.

² Jisas e kaamata no akoako i roto te harelotu na Jiu raa i te aho te Sabat. Tammaki na tama e nnoho i te kina raa, tena te saaita laatou ni llono na tattara Jisas raa, na tama raa ku mahharo roo, tena ki vahihhiri ma, “Te Tama nei etoo na hakataakoto raa ihee? Teenei he atamai Tama nei etoo ihee? Kaa Aia eppena peehee na mirakol raa?” ³ Aiea te Tama nei sei ma ko te tama hakatuutuu hare raa, tena Aia sei ma ko te tamariki Meri, ia naitaina Aia raa sei ma ko Jems, Josep, Judas, tena Saimon? Aiea na kaave Aia raa se nnoho hoki i te kina nei?” Tena na tama te matakaina raa ku se hihhai Jisas.

⁴ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Na profet e hihhai ria ina matakaina roo hakaatoa, e meia i te matakaina roo aia, na hareakina ia ma na tama roo te manava aia raa e me ki se hihhai te profet naa.”

⁵ Jisas ku selavaa hoki teppena ni mirakol i te kina raa, e meia Aia e hakaipiri na rima Aia raa iaruna na tama lavvea moisi koi no taualleka.

⁶ Jisas e mahharo roo, e mee na tama raa se isi na hakattina.

Jisas ku kauna te sanahuru ma rua na disaipol Aia

(Matiu 10.5-15; Luk 9.1-6)

Tena Jisas ki haere no akoako na tama ina matakaina ettuu alleha vaaraa. ⁷ Jisas e kanna ake te sanahuru ma rua na disaipol raa, tena kikauna na tama raa ki oo taki tokorua. Aia e kou ake na mahi na tama raa ki hakaise na tipua, ⁸ tena Aia ki tattara ake hoki na tama raa ma, "Auu setoo hoki nimee peeraa no oo ma kootou, emeia too koi helaakau hahaere, tena auu setoo ni haraoa, hemurikopu ia ma nisileni. ⁹ Uru nitaka, tena auu setoo hoki teeraa kaukahu." ¹⁰ Jisas e tattara ake hoki ma, "Kame he matakaina e too hakaraoi kootou, tena kootou ku nnoho te matakaina naa i roto te hare hokotahi koi kitaeroo tesaita kootou etiaki te matakaina naa. ¹¹ Kame kootou e oo no ttae he matakaina, tena na tama te matakaina naa kuse hihhai ki too ia ma ki hakallono kootou, tena kootou kutiaki te matakaina naa, tena ku ttahi na kkere e mmau na tapuvae kootou raa. Teena he hakkatu haeo i te matakaina naa."

¹² Kito na disaipol raa ki oo no takutaku ake na tama raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou. ¹³ Na disaipol raa e hakaise tammaki na tipua, tena kiamuhi tammaki na tama lavvearaa ma na lloo na oliv raa no taualleka.

Te mate Jon Baptis

(Matiu 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ Tesaita naa te tuku Herot raa kurono tammaki na mee tera Jisas nippenaraa, emee na tama hakaatoa kullono ina mahi Jisas e isiraa. Alaa tama e tattara ma, "Jon Baptis

ku ora hakaraoi! Tera hea aia eisi na mahi peenei ki ppena na mirakol raa.”

¹⁵ Alaa tama e tattara ma, “Te Tama raa ko Elaija.”

Tena alaa tama e tattara ma, “Te Tama raa he profet e ssau koi pera ma na profet i mua raa.”

¹⁶ Herot ku rono na tattara nei, tena aia ki meake ma, “Te Tama naa ko Jon Baptis! Anau ni meake na soldia anau raa ki oo no ssepe te pohouru tetama naa no hopo, ia tena aia ku ora muri hakaraoi!”

¹⁷ Herot hokoia ni meake na soldia ai raa ki haka piki Jon, tena ku haihai tetama raa ma na seni no ppono i roto te hare karapusi. Herot e ppena peenei e mee Herodias te hine aia ku avana raa, maitaname te hine raa he avana Filip te taina koi ai raa. ¹⁸ Jon Baptis e tattara tahi ake Herot ma, “Te mee naa e sara ma akoe ki too te avana te taina akoe raa no avvana koorua!”

¹⁹ Herodias ku noho ma te roto aia iaa Jon, tena aia ku hihai roo ma ki taa tama raa ki mate, e meia aia selavaa e mee Herot. ²⁰ Herot e matakū Jon, e mee aia e iroa ma Jon he tama tauareka, ia he tama e tapu, tena aia e rorohi hakaraoi roo tama raa. Herot e hihai ki hakarono na tattara Jon raa, niaina roo ma aia se tauareka i roto aia na vahao hakaatoa aia erono Jon e tattara raa.

²¹ Tena ki oti roo Herodias ku isi te ara ki taa Jon ki mate. Teenaa he aho Herot e pena te kai ma kikkai laatou ma na tama hakamattua te taumani raa, na soldia hakamattua raa ia ma na tama hakamattua i roto Galili raa ki mannatu laatou te aho aia ni haanau mai raa.

22 Te taukupu Herodias raa ku haere ake no ruerue vaa hare, tena Herot ma na tama i hare raa ku hihhia roo. Kito Herot ki meake te taukupu raa ma, “Hea akoe e hihai ki too? Anau eme kikou atu he mee peehee akoe e kainno mai anau ki kou atu.” ²³ Herot e kou ake te taukupu raa tammaki roo na hakataakoto, tena aia ki meake, “Anau e tattara te hakamaoni pera ma anau eme kikou atu he mee peehee akoe e kainno mai anau ki kou atu, niaina akoe e kainno mai anau ki kou atu he vahi na mee hakaatoa i roto te nohorana anau nei!”

24 Kito te taukupu raa ki haere no vahiri ake te tinna aia raa ma, “Hea anau eme ki kainno ake naa?”

Tena te hine raa ki meake, “Te pohouru Jon Baptis.”

25 Tena te taukupu raa ki haere hakavave roo no meake ma, “Anau e hihai akoe ki pare mai te pohouru Jon Baptis raa vahao nei roo koi i aruna he parete!”

26 Te meenei emee roo Herot no aroha, emeia aia kusehai ara hoki elavaa tettuki te hakataakoto raa, emee aia kuoti te tattara hakamaoni ake te taukupu raa imua na tama hakaatoa. ²⁷ Kito Herot ki kauna te soldia aia raa ma ki haere no kou mai te pohouru Jon raa. Tena te soldia raa ku haere i roto te hare karapusi raa no ssepe te pohouru Jon raa no hopo, ²⁸ tena aia ki pare te pohouru raa i aruna te parete, tena ki haere ake no kou ake te taukupu raa, tena te taukupu raa ki too te pohouru raa no kou ake te tinna aia raa. ²⁹ Na disaipol Jon raa kullono

ma Jon ku mate, tena na tama raa ki oo ake no too te tinotama raa no kkave no tanu.

*Jisas e haanai te kanohenua e tammaki roo
(Matiu 14.13–21; Luk 9.10–17; Jon 6.1–14)*

³⁰ Na aposol Jisas raa ku vakkai ake no ttiri Jisas, tena kitattara ake Tama raa na mee hakaatoa laatou nippena ia ma hea laatou ni akoako raa. ³¹ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku se isi te saaita e ttana ki nnoho no kkai e mee na tama e oo ake ia ma na tama e oo raa e tammaki roo. Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Taatou ki oo hokotaatou i te kina se hai tama raa no hamalollo hakamarie.” ³² Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ki kkake te vaka raa no huro hokolaatou i te kina se hai tama raa.

³³ Emeia tammaki na tama ekkite te saaita na tama raa ni tere, tena na tama raa e illoa koi i te kina na tama raa e tere raa; kito na tama raa ki oo vaa roto na matakaina raa no huro imua i te kina Jisas ma na disaipol Aia raa e tere raa. ³⁴ Jisas kutiho itaha ma te vaka raa no kite te kanohenua e rahi raa, tena Aia ku aroha roo ina tama raa, e mee na tama raa e ssau pera ma ni sipsip se isi te tama e rorohi. Tena Aia ki akoako ake tammaki na mee i na tama raa. ³⁵ Te mee raa ku haere ki pouri, tena na disaipol raa ku oo ake no meake Jisas ma, “Te mee raa ku haere ki pouri, tena te kina nei hoki se isi na tama. ³⁶ Kauna na tama nei ki oo, tena kutiaki laatou ki oo ina matakaina tappiri mai raa no ssui ni kai ma laatou no kkai.”

³⁷ Tena Jisas ki meake, “Kootou ki kou ake ni kai ma na tama nei ki kkai.”

Kito na disaipol raa ki meake, “Ako e hihai ma maatou ki too rua huitarau na sileni no sui ni haraoa ki hannai na tama nei?”

³⁸ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, “Oo no mmata ma e hia na haraoa kootou e isi!”

Na tama raa e oo no mmata, tena ki meake Jisas ma, “E rima na haraoa ia ma na ika e rua.”

³⁹ Tena Jisas ki tattara ake na disaipol raa ki meake te kanohenua raa ki vaevae no nnoho i na kuturana iaruna na veve. ⁴⁰ Kito te kanohenua raa ki nnoho hakalaini i na kuturana. Na kuturana e ttae huitarau, tena alaa kuturana e ttae tipurima. ⁴¹ Tena Jisas ki too erima na haraoa raa ia ma erua na ika raa, tena kikkira i te vaelani no hakatapu na mee raa. Kito Jisas ki tohitohi na haraoa raa, tena ki kou ake na haraoa ia ma na ika e rua raa i na disaipol raa ki vaevae ake te kanohenua raa.

⁴² Na tama raa hakaatoa e kkai no ppohu. ⁴³ Tena na disaipol raa ki haere sasao na haraoa ia ma na punnohi ettoe raa no ppii sanahuru ma rua na kete. ⁴⁴ Te kooina na taanata e kkai raa e ttae rima simata.

Jisas e haere vaa aruna te lottai
(Matiu 14.22–33; Jon 6.15–21)

⁴⁵ Te saaita naa koi Jisas ku meake na disaipol Aia raa kikkake te vaka raa notere imua i Betsaida iteeraa vahi tenamora, tena Aia kikauna te kanohenua raa kioo. ⁴⁶ Jisas e kou ake te tauareka i te kanohenua raa no oti, tena Aia ki haere i te kina te mouna raa no lotu. ⁴⁷ Te mee raa ku hiahi roo, tena te vaka na disaipol raa ni tereraa kutae ilottonuroo tenamo, e meia Jisas enoho koi Hokoia iuta.

⁴⁸ Jisas ekite na disaipolraa e hairoo na mahi ma na hoe laatou raa, emee te mataniraa eppuimairoo imua, tena Jisas ki haere atu vaa aruna telottairaa. Tena ilottonu tetoru ma te ono tetahata, Jisas kuttiri natamaraa. Jisas e haere ma ki haere hakaraka, ⁴⁹ tena na disaipolraa kukkite Jisas e haere vaa aruna telottairaa, tena natamaraa ku kapihi na varo laatou ma, “Teena he tipua!” ⁵⁰ Na disaipolraa hakaatoa ku mattaku te saaita laatou nikkite Tamaraa.

Kito Jisas ki tattara ake na disaipolraa ma, “Teenei ko Nau, auu se mattaku!” ⁵¹ Tena Aia ki kake i roto te vaka raa, tena te mataniraa ku tteiho no marino. Na disaipolraa ku mahharo roo, ⁵² e mee laatou se illoa te hakataakoto hakamaoni tera Jisas ni haanai rima simata na taanata raa, e mee na hakataakoto hoki laatou raa koi pouri.

Jisas e tokonaki na tama lavvea i Genesaret raa no taualleka
(Matiu 14.34–36)

⁵³ Natamaraa etere vaaroto tenamaraa notta e i Genesaret iteeraa vahi, tena laatou ki taura te vaka raa i te kina raa. ⁵⁴ Na tamaraa ku ttiho i taha ma te vaka raa no oo, tena na tama i te kina raa ku mattino ma teeraa ko Jisas. ⁵⁵ Kito natamaraa ki huro tattara vaaroto na matakaina raa hakaatoa, tena na matakaina ellono ma Jisas ku tae ake raa ku sausau ake na tama lavvea raa ma na lomoena laatou raa iaa Jisas. ⁵⁶ Tena Jisas ku haere i na kina roo hakaatoa i na matakaina pammee raa, na matakaina ellahiraa ia ma na kina na tama

ennoho vaa roto raa, tena na tama na kina raa ku sausau ake na tama e lavvea raa ina maket, tena ki meake Jisas ki tiaki na tama lavvea raa kittaoahi koi na kaunutu te kaukahu Tama raa, tena na tama hakaatoa ettaoahi te kaukahu Jisas raa ku taualleka.

7

Na akoako na tipuna i mua (Matiu 15.1-9)

¹ E isi na Farisi ia ma na tama poroporo na tuaa e oo mai peeraa i Jerusalem no kkutu laatou ma Jisas. ² Na Farisi raa ekkite ma na disaipol Jisas raa ekkai na kai ma na rima ekkere. Na disaipol raa se ssoro na rima laatou raa pera ma hea na Farisi raa ni poroporo ake na tama raa.

³ (E mee na Farisi ia ma na Jiu raa hakaatoa e tauttari na tiputipu na tipuna laatou i mua raa, tena na tama raa selavaa tekkai kame laatou sessoro hakaraoi na rima laatou, ⁴ ia hoki na tama raa selavaa tekkai na kai ite maket kame laatou sessoro na mee raa imua. Na tama raa e tauttari hoki tammaki na tiputipu laatou nitoo imua pera ma na tiputipu te ssoro na kapu, na hopeni, na dis ia ma na sea mommoe raa.)

⁵ Kito na Farisi laatou ma na tama poroporo na tuaa raa ki vahiri ake Jisas ma, "Aiea na disaipol Akoe raa se tauttari na tiputipu taatou nitoo ina tipuna taatou imua raa, tena na tama raa ekkai se ssoro na rima laatou raea?"

⁶ Kito Jisas ki meake, "Na tattara Aisaia raa kuttonu roo te saaita aia nitattara ite vahi

kootou! Kootou ni tama tattara uhiuhi e ssau pera ma Aisaia ni taataa mai raa,

'TeAtua e tattara ma na tama raa e hakammaha Anau ma na tattara laatou,

e meia na hatu manava laatou raa e mmao roo i taha ma Anau.

⁷ Na tama naa e hakamarumaruru vare koi Anau, e mee laatou e akoako na tuua na tama raa pera ma ni tuua TeAtua!'

⁸ Kootou e peesia na tuua TeAtua raa, tena ki tauttari koi na akoako na tama."

⁹ Tena Jisas ki meake hoki, "Kootou e illoa roo na ara ki peesia na tuua TeAtua raa, tena ki tauttari koi na akoako na tama. ¹⁰ Maitaname

Moses ni tattara mai ma,

'Hakammaha na tamana, ia ma na tinna kootou raa,'

tena e tattara hoki ma,

'Te tama e haru na haeo te tamana,

ia ma te tinna aia raa e me ki taia ria ki mate.'

¹¹ Emeia kootou e akoako ma kame he tama e isi na mee tera aia e lavaa te tokonaki te tamana ia ma te tinna aia raa, tena aia kutattara ma,

'Na mee nei anau ku oti te tattara ma ki kou ake ma TeAtua', ¹² tena aia e isi te hakataakoto

tauareka ki se tokonaki te tamana ia ma te tinna aia raa. ¹³ Ia tena na akoako peenei kootou

e kou ake na tama raa e uhi na tattara TeAtua raa ki mee pera ma ni tattara vare koi. Ia tena kootou e ppena hoki tammaki na mee peenei."

*Na mee e mee te tama ki se matahua
(Matiu 15.10-20)*

¹⁴ Tena Jisas ki kanna ake te kanohenua raa ki oo ake hakaraoi, tena Aia ki meake, "Kootou hakaatoa ki hakallono mai Anau ki illoa kootou.

¹⁵ Seisi te mee ia ho e haere i roto te tama

no mee te tama raa kihai sara. Emeia na mee e oomai itaha ma te tama raa e mee te tama raa kihai sara.”¹⁶ [Hakallono kame kootou eisi na katarina.]

¹⁷ Te kanohenua raa ku tiaki te kina raa no oo ina hare, kito na disaipol Jisas raa ki meake Tama raa ki tattara ake te hakataakoto te tattara raa. ¹⁸ Tena Jisas ki meake, “Kootou hoki se atamai? Kootou se illoa? Se isi te mee ia ho e haere i roto te tama no mee te tama raa kihai sara, ¹⁹ maitaname na mee raa se uru i roto te hatu manava, emeia na mee raa e uru i roto te kopu raa, tena kioti ku oomai itaha ma te tinotama.” (Na tattara nei, Jisas e huri mai pera ma taatou e lavaa te kkai na kai hakaatoa.)

²⁰ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Aanaa ko na mee e oomai itaha ma te tama raa e mee te tama ki se matahua. ²¹ Maitaname na hakataakoto e hakattaki laatou kippena na tiputipu sakkino raa e oomai i roto te hatu manava te tama; na hakataakoto kippena na mee sakkino, ki kailallao, kitaa te tama ki mate, ²² kippena na mee sakkino ma teeraa tama, ki kai mannako, ia kippena na tiputipu sakkino hakaatoa, kihai lavvaka, kihai huri, ki manava kkere, ki tattara tama, kihai ahu, tena kippena na hakataakoto e vvare raa. ²³ Na tiputipu sakkino nei hakaatoa e hhopo iho i roto te tama no mee te tama ki se matahua.”

Te hakatina te hine
(*Matiu 15.21-28*)

²⁴ Tena Jisas ki tiaki te kina raa no haere i te kina e taapiri te matakaina Taia raa. Tama raa e haere no uru i roto te hare e mee Aia se hihai ma na tama ki illoa ma Aia e noho i te hare raa,

e mea Aia e laavea ria koi. ²⁵ He hine te tamariki hine aiaraa e isi te tipua etau i roto aia kurono ma Jisas kutaeake, tena aia ki haere atu notteiho notuturi imua na vae Jisas. ²⁶ Tehineraa seai ma he Jiu, tena

aia e haanau mai ite matakaina Fonisia i roto Siria. Tehineraa e kainno ake Jisas ki hakaise te tipua raa itaha ma te tamariki hine aiaraa.

²⁷ E mea Jisas e meake, "Taatou kihannai na tamalliki raa imua. Tena e me ki se tonu kame taatou etoo nakai na tamalliki raa no kou ake na poi raa ki kkai."

²⁸ Kito te hine raa ki meake, "Te Ariki, na poi raa hoki e kkai na maanunu na tamalliki raa e teiho i raro ma te tebol!"

²⁹ Tena Jisas ki meake, "Haere i hare, tena akoe e me ki kite pera ma te tipua raa ku oti te haere itaha ma te tamariki hine akoe raa, e mee koi te tattara akoe ni mee mai raa!"

³⁰ Te hine raa ku haere i hare no kite te tamariki raa e moe i aruna te sea mommoe raa; te tipua raa ku oti te haere hakamaoni itaha ma te tamariki raa.

Jisas e tokonaki te tama e tturi

³¹ Jisas e tiaki te matakaina taapiri ake Tair raa no haere vaa roto Saidon, tena ki haere peeraa ite Namu Galili raa. Aia e haere vaa roto na kina tappiri Dekapolis raa*.

³² Na tama te matakaina raa e hakattaki ake te tama na katarina e tturi, ia selavaa hoki te tattara. Na tama raa e kainno ake Jisas ki hapipiri na rima Aia raa i aruna te tama raa. ³³ Kito Jisas

* **7:31** 7.31 Dekapolis: te inoa ina tattara Grikraa e mee ma Sanahuru na Matakaina

ki too te tama raa hokoia koi no hakattaki itaha ma te kanohenua raa, tena kitaro na matarima Aia raa iroto na katarina te tama raa, tena ki savare no mmuru na savare Aia raa iaruna te arero te tama raa. ³⁴ Tena Aia ki kkira ite vaelani, tena kitoo te maanava Aia, tena ki meake ma, "*Efata*", te tattara nei e mee ma, "Taarakii!"

³⁵ Te saaita naa koi te tama raa ku rono, tena te arero aia raa ku lavaa te tattara tonu na tattara. ³⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa ki se tattara ake na tama hea Aia ni ppena raa; e meia na saaita Aia e tattara ake na tama raa ki se tattara raa, na tama raa e oo koi no haere tattara. ³⁷ Tena na tama hakaatoa ellono raa ku mahharo roo. Na tama raa e tattara ma, "Namee hakaatoa te Tama nei e ppena raa e taualleka! Aia e mee hoki na tama katarina tturira killono, tena na tama se lavaa te tattara raa ku tattara!"

8

Jisas ku haanai hoki teeraa kanohenua e tammaki
(*Matiu 15.32-39*)

¹ Tena he kanohenua e rahi hoki ku oo ake iaa Jisas raa. Te kanohenua raa se isi na kai e me ki kkai, tena Jisas ki kanna ake na disaipol Aia raa no meake ma, ² "Anau e aroha te kanohenua nei e mee na tama nei ennohoro ma Anau etoru na aho, tena laatou ku se hai kai e me kikkai. ³ Kame Anau e kauna na tama nei ki oo se hai kai e kou ake kikkai, na karemata na tama nei e me ki pouri te saaita laatou e vakkai raa, maitaname alaa tama na tama nei e oo mai roo na matakaina e mmao."

4 Kito na disaipolraa ki vahiri ake ma, “Kaa maatou eme kitoo nikai ihee itekina sehaitama etuumahoa nei kihannai na tama nei hakaatoa?”

5 Kito Jisas ki vahiri ake, “Ehia na haraoa kootou e isi?”

Tena na disaipolraa ki meake ma, “Ehitu na haraoa.”

6 Kito Jisas ki meake te kanohenua raa ki nnoho iraro, tena Aia kitoo na haraoa e hitu raa no lotu ake TeAtua, tena kittohi na haraoa raa no kou ake na disaipol Aia raa ki vaevae ake ite kanohenua raa, tena na disaipolraa kutoo na haraoa raa no vaevae. 7 Na tama raa e isi hoki na paa ika emoisi, tena Jisas kitoo na ika raa no lotu ake TeAtua, tena ki meake na disaipolraa ki vaevae hoki na ika raa. 8 9 Na tama raa hakaatoa ekkai noppohu. Tena te kooina na tama ekkairaa hakaatoa e tae peeraa haa simata na tama. Tena na disaipolraa ki sasao na kai e ttoe raa noppii e hitu na kete. Kito Jisas ki meake te kanohenua raa ki oo, 10 tena Aia ma na disaipol Aia raa ki kakke te vaka raa no tere i Dalmanuta.

*Na Farisiraa emeake ma Jisas kihuri ake
he mirakol
(Matiu 16.1–4)*

11 Eisi na Farisi e oo ake no hakatauttau laatou ma Jisas. Na tama raa e hihhai ki taaiki Tama raa, kito na tama raa ki meake Jisas kippena he mirakol kihuri ake pera ma TeAtua ni kauna ria mai Tama raa hakamaoni. 12 Kito Jisas ki maanava hakamaroa roo, tena ki meake, “Aiea kootou na tama te aho nei raa e hihhai

ki kkite he mirakol naea? Anau e meatu se lavaa! Anau se lavaa te huri atu he mirakol kikkite kootou!”

¹³ Tena Jisas ki tiaki na Farisi raa, tena ki kake te vaka raa no tere hoki i teeraa vahī te namo raa.

*Lollohi hakamattonu i na akoako e ssara
(Matiu 16.5–12)*

¹⁴ Na disaipol raa kussiri ki too hakallava na haraoa, e meia laatou e isi koi te haraoa hokotahi i roto te vaka. ¹⁵ Tena Jisas ki poroporo ake na tama raa ma, “Lollohi hakamattonu i te ist na Farisi ia ma te ist te tuku Herot raa.”

¹⁶ Tena na disaipol raa ku tattara hokolaatou ma, “Tama raa e tattara peeraa e mee taatou se isi na haraoa.”

¹⁷ Jisas e iroa hea na disaipol raa e tattara raa, tena Aia ki vahiri ake na tama raa, “Aiea kootou e tattara hokkootou ma taatou se hai haraoa naea? Kootou se ki illoa roo na hakataakoto? Na kapuroro kootou naa koi vvare koi? ¹⁸ Kootou e isi na karemata, eaa kootou se kkite? Kootou e isi na katarina, eaa kootou se llono? Kootou se mannatu ¹⁹ te saaita Anau ni ttohi e rima na haraoa raa no haanai rima simata na taanata. E hia na kete kootou ni sassao no pii na muri haraoa ni ttoe raa?”

Kito na disaipol raa ki meake ma, “Sanahuru ma rua na kete.”

²⁰ Tena Jisas ki meake, “Kaa te saaita Anau ni ttohi e hitu na haraoa no haanai e haa simata na taanata raa, e hia na kete kootou ni sassao no pii na muri haraoa ni ttoe raa?”

Kito na disaipol raa ki meake ma, “E hitu!”

²¹ Tena Jisas ki meake, “Tena kaa kootou se ki illoa roo?”

Jisas e tokonaki te tama karemata sseni i Betsaida

²² Jisas ma na disaipol Aia raa ku ttae i te matakaina Betsaida raa, tena na tama i te kina raa ku hakattaki ake te tama karemata sseni raa iaa Jisas, tena ki kainno ake ma Jisas ki kapake no ttaohi te tama raa. ²³ Kito Jisas ki ttaohi te rima te tama karemata sseni raa no hakattaki itaha ma te matakaina raa. Tena Jisas ki savare na karemata te tama raa no oti, tena Aia ki hakapiri na rima Aia raa i aruna te tama raa, tena ki vahiri ake ma, "Akoe eisi na mee e kite?"

²⁴ Te tama raa kussau tepohouru aia raa i aruna no kkira ake, tena ki meake, "Noo, anau e kite na tama, e meia na tama raa e ssau pera ma ni laakau e hahaere."

²⁵ Tena Jisas ki hakapiri hakaraoi na rima Aia raa i aruna na karemata te tama raa. Te saaita nei te tama raa ku kkira hakatauareka roo e mee aia kulavaa te kite, tena aia ku kite hakaraoi roo na mee roo hakaatoa. ²⁶ Kito Jisas ki kauna te tama raa ki vaakai, tena ki meake, "Auu se vaakai i roto te matakaina raa."

*Pita e hakari ma Jisas ko te Mesaia
(Matiu 16.13–20; Luk 9.18–21)*

²⁷ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo i na matakaina tappiri ake i Sisaria Filipai raa. Te saaita laatou ni oo vaa aruna te mateara raa, Jisas ku vahiri ake na disaipol Aia raa ma, "Mee mai Anau ma te kanohenua raa e tattara ma Anau koai?"

²⁸ Kito na disaipol raa ki meake, "Alaa tama e tattara ma Akoe ko Jon Baptis, tena alaa tama

e tattara ma Akoe ko Elaija, tena alaa tama e tattara ma Akoe he profet na profet i mua raa.”

²⁹ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol raa, “Kaa kootou? Kootou e mannatu ma Anau koai?”

Kito Pita ki meake, “Akoe ko te Mesaia.”

³⁰ Tena Jisas kippui ake na disaipol raa ma, “Auu se tattara ake ni tama i te vahi Anau.”

Jisas ku tattara i na hakalono llihu ia ma te mate Aia

(Matiu 16.21–28; Luk 9.22–27)

³¹ Tena Jisas ki kaamata no akoako ake na disaipol Aia raa ma, “te Tamariki te Tama nei e me kittiri tammaki na hakalono llihu, tena na tama hakamattua na Jiu raa laatou ma na maatua hakananniu raa ia ma na tama poroporo na tuaa raa hakaatoa e me ki se hihhai te Tama raa. Tena na tama raa e me kitaa te Tama raa no mate. Tena i muri e toru na aho Tama raa e me ki mahike muri no ora.” ³² Jisas e tattara hakamatahua ake roo te hakataakoto nei i na disaipol raa. Tena Pita ki hakattaki Jisas i te vahi, tena ki hai ake Tama raa. ³³ Emeia Jisas e hakatike no kkira ake na disaipol Aia raa, tena ki hai ake Pita ma, “Satan, haere i taha ma Anau, na hakataakoto akoe naa se oo mai TeAtua, e meia na hakataakoto naa ni hakataakoto koi te tama.”

³⁴ Tena Jisas ki kanna ake te kanohenua raa ma disaipol Aia raa ki oo ake, tena ki meake, “Kame ni tama kootou e hihhai ki tauttari Anau, te tama naa ki se maanatu te ora aia, tena ku amo te kros aia raa no tautari mai Anau. ³⁵ Kame he tama e manako te ora aia, te tama naa e me kiselavaa te too te ora hakamaoni, e meia kame akoe e hoki mai te ora akoe raa ma Anau

ia ma Te Rono Tauareka raa; tena akoe e me kitoo te ora hakamaoni. ³⁶ Hea akoe e me kitoo kame akoe ettino namee hakaatoa i roto te maarama nei raa, emeia i roto te ora akoe raa e haeo roo? Se hai mee akoe e me ki too! ³⁷ Se hai mee hoki akoe e lavaa te hoki ake ki sui muri te ora akoe raa.

³⁸ “Kame akoe e napa Anau ia ma na poroporo Anau raa i roto na aho e pii na hai sara nei, tena te Tamariki te Tama nei e me ki napa hoki akoe te saaita Aia e hamai ma na mahi te Tamana Aia raa ia ma na ensel e ttapu raa.”

9

Namahi Te Atuaraa ku huri ake ite tinotama Jisas

(Matiu 17.1–13; Luk 9.28–36)

¹ Tena Jisas ki meake hoki na disaipol Aia raa ma, “Anau emeatu kootou, e isi na tama ite kina nei e me kikkite te Hakamaatua ana ite Vaelani raa e hamai ma na mahi hai mmahi i mua laatou e mmate.”

² E ono na aho kullaka, tena Jisas ki too Pita, Jems ia ma Jon no hakattaki i aruna te mouna raa, tena laatou hokolaatou koi ku nnoho i te kina raa. Na tama raa e nnoho no kirakira ake, tena te tinotama Jisas raa ku haere no kee roo,

³ na hekau Aia e uru raa ku makkini hua roo; se hai tama ite maarama nei e lavaa te kkumi na hekau raa ki makkini roo peeraa. ⁴ Tena

te tokotoru na disaipol raa ku kkkite hoki Elaija laaua ma Moses e tattara laatou ma Jisas. ⁵ Kito Pita ki meake Jisas ma, “Rabai, e tauareka roo e mee maatou e nnoho i te kina nei! Maatou e me ki hakatuu e toru na paa hare, te paa hare Akoe,

te paa hare Moses, tena te paa hare Elaija.” ⁶ Pita ma teeraa tokorua ku mattaku roo, tena Pita ku se iroa ma aia ki tattara ake peehee.

⁷ Tena te pukureurehu raa ku haere iho no uhi na tama raa, tena TeAtua kutattara iho i roto te pukureurehu raa ma, “Teenei he Tamariki roo Anau, tena Anau elaoi mahiroo. Hakallono na tattara Aia!” ⁸ Tokotoru na disaipol raa ku kirakira huri roo, e meia laatou se hai tama e kkite; Jisas Hokoia koi ku ttuu ma laatou.

⁹ Te saaita laatou ni oo mai i raro te mouna raa, Jisas ku tattara ake na disaipol raa ma, “Auu se tattara ake ni tama hea kootou ni kkite raa ki tae roo te saaita te Tamariki te Tama nei e mahike muri i taha ma te mate raa.”

¹⁰ Tokotoru raa e hakallono na tattara Jisas raa, e meia laatou e vahihhiri koi i roto laatou hoko-laotou ma, “Te tattara e mee ma ‘mahike muri i taha ma te mate raa’ e mee maea?”

¹¹ Tena tokotoru raa ki vahiri ake Jisas ma, “Aiea kaa na tama poroporo na tuaa raa e tattara ma Elaija e me ki hamai i mua te Mesaia raea?”

¹² Kito Jisas ki meake, “Hakamaoni Elaija e me ki hamai i mua te Mesaia raa no tanattana na mee hakaatoa. Aiea kaa te Launiu Tapu raa e tattara ma te Tamariki te Tama nei e me ki hakalono llihu hao roo, ia e me ki se hihhai ria raea? ¹³ Anau e meatu kootou, Elaija ku oti te hamai, tena hea na tama raa nippena i te tama raa, na tama raa e ppena koi tautari hea laatou e hihhai, e ssau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara i te vahi tama raa.”

*Jisas e hakaise te tipua i taha ma te taupeara
(Matiu 17.14–21; Luk 9.37–43a)*

14 Jisas ma te tokotoru na disaipol raa ku oo nottiri ma alaa disaipol, tena laatou kukkite te kanohenua e rahi etuu alleha e mee na tama poroporo na tuaa raa e hakatauttau ma na disaipol raa. 15 Te kanohenua raa ku oho no huro hihhia ake roo iaa Jisas te saaita laatou nikkite Tama raa. 16 Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol Aia raa ma, "Hearoo kootou ma na tama raa e hakatauttau raa?"

17 Tena hetama iroto te kanohenua raa ki meake ma, "Rabai, anau e kou mai taku tamariki nei i Akoe raa e mee te tamariki nei e isi te tipua iroto aia, tena aia hoki selavaa te tattara. 18 He saaita peehee te tipua raa e tau iroto te tamariki nei, te tipua raa e me killetu te tama nei i raro, tena te araara raa ku kkoo iho, tena aia ku hakkati na niho aia raa, ia te tinotama aia raa hoki e me ki matakkau roo. Anau e kainno ake na disaipol Akoe raa ki hakaise te tipua raa i taha, e meia laatou selavaa."

19 Tena Jisas ki meake na disaipol raa, "Kootou ni tama roo se hakattina! Ehia na vahao Anau e me kinnoho ma kootou? Anau e me kinnoho ma kootou ki ttae he saaita peehee hoki? Kou mai te tamariki naa i Anau!"

20 Kito na tama raa ki hakattaki ake te tamariki raa.

Te tipua raa e kite koi Jisas, tena aia killetu te tamariki raa no takapekape vaa raro te kerekere, tena te araara raa ku kkoo iho i te maihu. 21 Kito Jisas ki vahiri ake te tamana te tamariki raa, "Te tamariki nei e kaamata vahao hee roo no meemee peenei?"

Tena te tamana te tamariki raa ki meake ma, "Kaamata roo te saaita aia koi paamee.

22 Ia tammakiroo na vahao te tipuaraa elletu te tamarikinei i roto te ahi ia ma i roto na vai ma ki mate. Ia kame Akoe elavaa, Akoe ku aroha koi no tokonaki maaua!”

23 Tena Jisas ki meake, “Noo, Anau elavaa kame akoe hokkoe elavaa! Namee hakaatoa e hainauhie koi kame tetama eisi te hakatina i TeAtua.”

24 Tena tetamana tetamarikira ku taniake ma, “Anau eisi te hakatina i TeAtua, emeia te hakatina anau nei setau. Tokonaki anau ki hai mahi te hakatina anau nei!”

25 Jisas ekite pera ma te kanohenuaraa ku kenekeneake notappiri laatou, kito Aia ki hai ake te tipuaraa. Aia e meake ma, “Te tipua etturi, ia selavaa te tattara, Anau e meatu akoe ki haere itaha ma te tamarikinei vahao nei roo koi, tena ku selavaa hoki te vaakaimai i roto te tamanei.”

26 Tena te tipuaraa kikapahi te varo aiaaraa no ssue hakahaeroo notere itaha ma te tamarikira. Te tamarikira ku moe hemuuroo pera ma hetama kumate, tena te kanohenuaraa ku tattara hokolaatou ma, “Te tamarikira ku mate!” 27 Tena Jisas ki ttaohi te rima tamarikira no hakamahike, kito te tamarikira ki mahike no tuu i aruna.

28 Jisas ku haere nou ru iharearaa, tena na disaipolraa ki vahiri hemuuake Jisas ma, “Aiea maatou selavaa te hakaise te tipuaraa itaha raea?”

29 Tena Jisas ki meake, “Telotu koi elavaa te hakaise na tipua peeneiaraa itaha, se hai mee peeraa hoki elavaa.”

*Jisas ku tattara hoki i te mate Aia
(Matiu 17.22–23; Luk 9.43–45)*

³⁰ Jisas ma na disaipol Aia raa ku tiaki te matakaina raa, tena ki oo peeraa i Galili. Jisas se hihai ma na tama raa ki illoa i te kina Aia e haere raa, ³¹ e mee Aia e akoako ake na disaipol Aia raa ma, “te Tamariki te Tama nei e me ki noho iraro na mahi na tama e me ki taa Aia ki mate raa. Emeia i muri e toru na aho Aia e me ki mahike muri no ora.”

³² Emeia na disaipol raa se illoa te hakataakoto na akoako Jisas raa, tena laatou hoki e mattaku te vahiri ake Tama raa.

*Koai te tama e hakanaaniu
(Matiu 18.1–5; Luk 9.46–48)*

³³ Jisas ma na disaipol Aia raa ku ttae i Kaperneam, tena ki oo no uru i roto he hare, tena ki oti Jisas ku vahiri ake na disaipol raa ma, “Hea kootou ni hakatauttau hokkootou i aruna te mateara raa?”

³⁴ Na disaipol raa ku noho hemuu roo, e mee laatou ni hakatauttau i aruna te mateara ma koai te tama laatou e me ki hakanaaniu. ³⁵ Jisas ku noho iraro, tena ki kannaa ake na disaipol raa no tattara ake na tama raa ma, “Te tama e hihai ma aia ki hakanaaniu raa ki tuku aia ki mouraro, tena ku hehekau ma na tama hakaatoa.”

³⁶ Tena Jisas ki too te tamariki raa no hakatuu i mua na disaipol raa hakaatoa, tena ki avei te tamariki raa, tena ki meake na tama raa,

³⁷ “Te tama e too hakaraoi na tamalliki peenei i te inoa Anau raa e too hakaraoi hoki Anau, tena te tama e too hakaraoi Anau raa se mee ma e too hakaraoi koi Anau, e meia aia e too hakaraoi hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa.”

Te tama se hakataukaa ma taatou raa he tama taatou

(Luk 9.49-50)

³⁸ Tena Jon ki meake Jisas, “Rabai, maatou ekkite te tama e hakaise na tipua i te inoa Akoe. Tena maatou kippui te tama raa, maitaname te tama raa seai ma tama i roto te kuturana taatou nei.”

³⁹ Tena Jisas ki meake, “Auu se ppui te tama naa, maitaname te tama eppena na mirakol peenei i te inoa Anau raa e hainattaa roo te ppehi na tattara haeo i te vahi Anau. ⁴⁰ E mee na tama se hakataukaa ma taatou raa nitama i te vahi taatou. ⁴¹ Anau emeatu te hakamaoni pera ma kame he tama e kou atu na vai ki unu kootou e mee kootou e hukui ma Anau, te tama naa e me ki too hoki te tuhana aia.

Na mee e mee te tama ki hai sara

(Matiu 18.6-9; Luk 17.1-2)

⁴² “Kame he tama e tatakore na tamalliki peenei raa ki tiaki na hakattina laatou i Anau raa, tena e tauareka roo kinnoa he hatu e rahi te uaa te tama naa, tena kulletu aia i roto telottai kimaremo. ⁴³ Tena kame terima akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakatina akoe raa, tena tuu te rima naa ki hopo! E tauareka akoe te too te ora hakamaoni ma terima hokotahi. Ka oti akoe ku noho ma saa rima akoe raa no haere i te kina te ahi e ura tahi selavaa te mate raa. ⁴⁴ [Na roo ekkai na tama i te kina raa selavaa te mmate, ia te ahi hoki e me kittuni na tama i te kina raa selavaa te mate.] ⁴⁵ Tena kame te vae akoe raa e mee akoe ki tiaki te hakatina akoe raa, tena tuu te vae naa ki hopo! E tauareka akoe te too te ora hakamaoni ma te vae hokotahi. Ka oti

akoe ku noho ma saa vae akoeraa no haere i te kina te ahi e ura tahiraa. ⁴⁶ [Na roo ekkai na tama i te kina raa selavaa te mmate, ia te ahi hoki e me kittuni na tama i te kina raa selavaa te mate.] ⁴⁷ Tena kame tekaremata akoeraa e mee akoe kitiaki te hakatina akoeraa, tena kope tekaremata naa itaha! Etauareka akoe tetae te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ma tekaremata hokotahi. Ka oti akoe ku noho ma saa karemata akoeraa no haere i te kina te ahi e ura tahiraa. ⁴⁸ Na roo ekkai na tama i te kina raa selavaa te mmate, ia te ahi hoki e me kittuni na tama i te kina raa selavaa te mate.

⁴⁹ “Te Atua e me kimee na tama hakaatoa ki matahua ma te ahi e ssau pera ma te sol raa e mee na hoki raa no matahua.

⁵⁰ “Te sol raa e tauareka; e meia kame te sol raa ku se mmara, tena kaa akoe e me kimee te sol raa ki mmara hakaraoi peehee?

“Kootou kitoo tetauareka te sol raa i roto kootou ki noho taualleka kootou ma na tama.”

10

Jisas e akoako i te vahi te pepeesia na avana (Matiu 19.1-12; Luk 16.18)

¹ Tena Jisas kitiaki te kina raa no haere i te matakaina Judia iteeraa vahi te riva Jordan raa. Tena na tama raa ku oo ake hakaraoi no mmuiake Jisas, tena Jisas ki akoako ake na tama raa pera ma na saaita Aia ni akoako i mua raa.

² Ia e isi na Farisi e oo ake no hahaivi ma kittaiki Jisas, tena ki vahiriake Tama raa ma, “Mee mai, na tuua taatou raa e hakattana te tanata ki peesia te avana aia ma sei?”

³ Tena Jisas ki meake “He tuaa peehee Moses ni kou atu kootou raa?”

⁴ Kito na tama raa ki meake, “Moses e hakattana te tanata ki taataa ake he launiu i te avana aia raa ki iroa pera ma aia kumee ki peesia te hineraa, tena ki oti aia ku meake te hine raa ki haere itaha.”

⁵ Kito Jisas ki meake, “Moses e taataa atu te tuaa nei e mee kootou e poro nattaa roo.

⁶ Emeia i te kaamata roo te saaita TeAtua ni pena te maarama nei raa, ‘TeAtua e pena te tanata ma te hine,’ teenei hea te Launiu Tapu raa e tattara ma,

⁷ ‘Tera hea te taupeara raa e me ki tiaki te tamana ma te tinna aia raa no haere no hakapaa ma te hine aia raa,

⁸ tena tokorua naa kumee pera ma hetama hokotahi.’

Laaua kuse mee pera ma he tokorua, emeia tokorua raa ku hokotahi. ⁹ Tena se haitama e lavaa te vvae hea TeAtua ni hukui raa.”

¹⁰ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo ihare, tena na tama raa ki vahiri ake hakaraoi i te vahi te pepeesia na avana raa. ¹¹ Tena Jisas ki meake, “Te tanata e peesia te hine aia raa no avana teeraa hineraa kuppene te haisara i te vahi te avvana huri. ¹² Ia essau peeraa hoki, te hine e peesia te tanata aia raa no avana teeraa tanata raa kuppene te haisara i te vahi hoki te avvana huri raa.”

Jisas e hakatapu na tamalliki
(Matu 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Eisi na tama e kou ake na tamalliki laatou raa iaa Jisas ma Tama raa ki hakatapu

na tamalliki raa, tena na disaipol Jisas raa ki haatua ake na tama raa. ¹⁴ Jisas e kite hea na disaipol raa e ppena raa, tena Aia ki roto no meake na disaipol raa ma, “Tiaki na tamalliki naa ki oo mai Anau, auu se ppui na tamalliki naa maitaname te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina hoki na tama peenei. ¹⁵ Anau e meatu kootou te hakamaoni, kame he tama se too te Hakamaatua ana i te Vaelani raa pera ma he tamariki paamee, te tama naa se lavaa roo te uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.” ¹⁶ Tena Jisas ki ssau ake na tamalliki raa, tena ki hakapiri na rima Aia raa i aruna na tamalliki raa no hakatapu na tama raa.

Te vahiri te tama hai hekau
(*Matiu 19.16–30; Luk 18.18–30*)

¹⁷ Jisas kutanattana ki haere hoki, tena he tanata kutere ake no tuturi i mua Jisas, tena ki vahiri ake, “Rabai, Akoe e Tauareka roo, tena kaa hea anau e me kippena kitoo te ora e ora tahira?”

¹⁸ Kito Jisas ki vahiri ake te tama raa ma, “Aiea akoe e mee ma Anau e tauareka naea? Se hai tama e tauareka, Te Atua Hokoia koi e tauareka. ¹⁹ Akoe e iroa na tuua ma: ‘Se taa tama, se avvana huri, se kailallao, se tattara malliu alaa tama, se hai lavvaka alaa tama, tena ku hakammaha te tamana ma te tinna akoe raa?’ ”

²⁰ Tena te tama raa ki meake Jisas ma, “Rabai, anau e tautari roo na tuua naa hakaatoa kaamata roo te saaita anau ni paamee raa.”

²¹ Tena Jisas ki kikiria hakatauareka ake roo te tama raa, tena ki meake, “He mee hokotahi

koi akoe e tau te ppena. Haere no too na hekau akoe raa hakaatoa no kou ake alaa tama ki sui, tena akoe ku too na sileni raa no kou ake na tama hakaalloha raa, tena akoe e me kiisi tammaki na mee taualleka i te vaelani; ki oti akoe ku hamai no tautari Anau.” ²² Tetama raa erono koi na tattara Jisas raa, tena aia kukkira haka-haeo roo na karemata aia raa no haere itaha, e mee aia he tama roo hai hekau.

²³ Tena Jisas kikirā hakataka ake na disaipol Aia raa, tena ki meake, “Na tama hai sileni raa e hainattaa roo te ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa!”

²⁴ Na disaipol raa ku mahharo roo i na tattara Jisas raa, tena Jisas kitattara ake hoki ma, “Aku tama, te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hainattaa roo te ttae! ²⁵ Te hainattaa te tama hai sileni ki uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa erakaroo iaruna ma te kamel e uru i roto te rua te rina e ttui paamaro raa.”

²⁶ Na disaipol raa ku mahharo haeo roo i na tattara Jisas raa, tena ki vahihhiri hokolaatou ma, “Tena kaa koai na tama e me ki too te ora e ora tahi naa?”

²⁷ Kito Jisas kikirā hakamattonu ake na disaipol raa, tena ki meake, “Na mee hakaatoa e hainattaa ma tetama sei ma TeAtua, e meia na mee hakaatoa hainauhie roo i TeAtua te ppena.”

²⁸ Kito Pita ki meake Jisas, “Kira ake! Maatou e tiaki na mee roo hakaatoa no tauttari Akoe.”

²⁹ Tena Jisas ki meake, “Noo, Anau e meatu kootou kame he tama e tiaki te hare aia, na taina aia, na kaave aia, te tinna aia, te tamana aia, na tamalliki aia ia ma na paupaku aia raa

no tautari Anau ia ma te Rono Tauareka raa,
³⁰ tena te tama naa e me ki too na hoki tammaki
 i te nnoho taatou vahao nei raa. Te tama naa
 e me ki too huitarau na hare, na taina, na kaave,
 na tinna, na tamalliki ia ma na paupaku, hakapaa
 hoki ma na hakalono llihu, tena i te ora i muri raa
 aia e me ki too te ora e ora tahi. ³¹ Emeia
 na tama tammaki ettuu imua te saaita nei raa
 e me ki hakammuri, tena na tama tammaki
 e hakammuri te saaita nei raa e me ki ttuu i mua.”

*Te hakatoru na vahao Jisas ku tattara ake
 i te mate Aia
 (Matiu 20.17-19; Luk 18.31-34)*

³² Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo te mateara
 e haere peeraa i Jerusalem raa, tena Jisas ki haere
 i mua na disaipol Aia raa. Na disaipol raa
 e mamannatu tammaki, e meia te kanohenua
 e tauttari vaa muri na tama raa e mattaku. Tena
 Jisas ki kanna ake hakaraoi te sanahuru ma
 rua na disaipol Aia raa, tena ki tattara ake
 na tama raa na mee e me ki kapihi ake Aia raa.
³³ “Hakallono! Taatou e me ki oo peeraa
 i Jerusalem i te kina te Tamariki te Tama nei e me
 ki noho iraro na mahi na maatua hakananniu
 ia ma na tama poroporo na tuaa raa. Na tama raa
 e me ki hatu na tattara malliu, tena ku hakaioo
 ma kitaa Tama raa ki mate, tena na tama raa
 e me ki kouake Tama raa ina tama sei ma
 ni Jiura kitaa ki mate. ³⁴ Na tama raa e me
 kitataussua Tama raa, sasavare Tama raa, tena
 kuriki Tama raa, tena ki oti kutaa Tama raa
 ki mate; e meia Tama raa e me ki mahike muri
 no ora i te aho tana hakatoru raa.”

*Tiputipu na tama e hihhai ki hakananniu
(Matiu 20.20–28)*

³⁵ Na tama Sebedi raa, Jems laaua ma Jon ku oo ake no meake Jisas ma, “Rabai, maaua e isi te mee e hihhai ma Akoe ki ppena ma maaua.”

³⁶ Tena Jisas ki meake, “He mee peehee?”

³⁷ Kito te haanau raa ki meake, “Maaua e hihhai ma Akoe kitiaki maaua kinnoho i te vahi Akoe, te tama e noho te vahi laaua, tena teeraa tama ku noho i te vahi selaaua Akoe raa te saaita Akoe enoho iaruna te Nohorana Hakanaaniu Akoe i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

³⁸ Kito Jisas ki meake, “Koorua se illoa hea koorua e kainno mai Anau raa. Koorua elavaa te unu te kapu na hakalono lihu Anau e me ki unu raa? Koorua elavaa te too te hakoukou tapu Anau e me ki too raa?”

³⁹ Kito te haanau raa ki meake, “Maaua elavaa.”

Tena Jisas ki meake tokorua raa, “Hakamaoni koorua e me ki unu te kapu Anau e me ki unu raa, tena ku too te hakoukou tapu Anau e me ki too raa. ⁴⁰ Emeia Anau se isi na mahi ki tini koai e me ki noho i te vahi laaua ia ma koai e me ki noho i te vahi selaaua Anau raa. Te Atua ko te Tama e me ki tanattana na kina raa no kou ake na tama Aia ni hirihiri raa.”

⁴¹ Te saaita teeraa sanahuru na disaipol nillo no na tattara Jems laaua ma Jon raa, na tama raa ku lloto roo i tokorua raa. ⁴² Kito Jisas ki kannaa ake na disaipol Aia raa ki hakkutu ake, tena Aia ki meake, “Kootou e illoa pera ma na tama e mee pera ma ni tama hakanaaniu na tama ennoho pouri raa e isi na mahi iaruna

na tama raa, ia tena na tama hakanaaniuraa eisiroo na mahi haimmahi. ⁴³ Tena kootou kise mee peenaa. Kame he tama kootou e hihai ki hakamaatua, tena tetama naa e me kimee mo tama hehekau na tama hakaatoa, ⁴⁴ ia kame he tama kootou e hihai ki mua, tena aia ki mee pera ma he tama e mouraro i na tama hakaatoa. ⁴⁵ Maitaname te Tamariki te Tama nei se hamai ki hakanaani; Aia e hamai ki hehekau, tena ku hoki ake te ora Aia raa ki hakattana tammaki na tama i taha ma na hai sara laatou.”

Jisas e tokonaki Bartimeus te tama karemata sseni

(Matiu 20.29–34; Luk 18.35–43)

⁴⁶ Na tama raa kuttae i Jeriko, tena Jisas ma na disaipol Aia raa ia ma te kanohenua e rahiraa ku mee kitiaki te matakainaraa no oo, tena he tama na karemata aia raa e sseni e noho ite vahi te matearaa no kainonno, te inoa aia raa ko Bartimeus tetama Timeus. ⁴⁷ Bartimeus ku rono ma teeraa ko Jisas te Tama i Nasaret raa, tena aia ki kakanna ake hakamaroa ma, “Jisas! Tamariki Devit! Hai aroha mai Anau!”

⁴⁸ Tena tammaki na tama kulloto no hai ake tetama raa ki noho hemuu, Emeia Bartimeus ku kakanna ake hakamaroa roo ma, “Tamariki Devit, hai aroha mai anau!”

⁴⁹ Jisas ku tuu, tena ki meake, “Kanna atu te tama raa ki hamai.”

Kito na tama raa ki kanna ake tetama karemata sseni raa, tena ki meake, “Auu se maanatu! Mahike iaruna, Tama raa e kanna atu ma akoe ki haere ake.”

50 Kito te tama raa ki peesia na hekau aia ekkahuraa, tena killee no tuu iaruna no haere atu iaa Jisas raa.

51 Kito Jisas ki vahiri ake, “Hea akoe e hihai ma Anau ki ppena ma akoe naa?”

Tena te tama karemata sseni raa ki meake, “Rabai, anau e hihai ma anau ki kite hakaraoi.”

52 Tena Jisas ki meake, “Haere, te hakatina akoe naa e mee akoe no tauareka.” Te saaita naa koi te tama raa ku kite no tautari atu vaa muri Jisas.

11

*Jisas ku haere i Jerusalem pera ma he Tuku
(Matiu 21.1–11; Luk 19.28–40; Jon 12.12–19)*

1 Jisas ma na disaipol Aia raa kuttae i na matakaina Betfage laaua ma Betani, taapiri i te Mouna e hhomo na Oliv raa. Na tama raa kutappiri i Jerusalem, tena Jisas kikauna tokorua na disaipol Aia raa ki oo imua ² ma na tattara nei: “Oo i te matakaina e tuu i mua raa. Te saaita koorua ettae atu raa koorua e me ki k kite te donki koi pupunua e haihai tera se hai tama roo ni kake no tere. Vvete te manua, tena koorua ku hakattaki mai i te kina nei. ³ Ia kame he tama e vahiri atu ma koorua e vvete te manua kiaa, tena koorua ku meake te tama naa pera ma Te Ariki e hihai te manu nei paa saaita koi, tena ki oti Aia ku kou mai hakaraoi te manu nei.”

4 Kito tokorua raa ki oo no k kite te donki e haihai taapiri te totoka te hare. Tokorua raa ku vvete te manua, ⁵ tena na tama e ttuu

vaa raa ku vahiri ake tokorua raa ma, “Koorua e vvete te donki naa ki aa?”

⁶ Tena tokorua raa kimeake hea Jisas ni tattara ake laaua raa, tena na tama raa ki tiaki tokorua raa ki too te manu raa. ⁷ Tokorua raa e hakattaki ake te donki raa iaa Jisas, tena ki lletu na kaukahu laaua raa i aruna te manu raa, tena Jisas ki kake i aruna. ⁸ Tammaki roo na tama ku sosora na kaukahu laatou raa i aruna te mateara, tena alaa tama ku tutuu na launiu i roto na paupaku vaa raa no sosora hoki i aruna te mateara. ⁹ Tena na tama e oo vaa mua ia ma na tama e oo mai vaa muri raa ku kaamata no vavaa ma,

“Hakammaha TeAtua!

TeAtua e hakatapu te Tama e hamai i te inoa TeAriki raa!

¹⁰ TeAtua e hakatapu te Tama ku Tuku pera ma te tuku Devit,

te tipuna taatou i mua raa!

Hakammaha TeAtua!”

¹¹ Jisas ku tae i roto Jerusalem, tena Aia ki haere i roto te Hare Tapu raa, tena ki tuu no matamata na mee hakaatoa i hare raa. Ia te saaita naa hoki te mee raa ku hiahi hae roo, tena Aia ma te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa ku oo i Betani.

*Jisas e hakamate ake te laakau fik
(Matiu 21.18–19)*

¹² Te aho taiao raa, na tama raa ku tiaki Betani no vakkai i Jerusalem, tena Jisas ku rono te hikai.

¹³ Aia e kite te laakau fik e tammaki na laumea e tuu i mmao, tena Aia ki haere atu ma ki mmata ma e isi na hua e mmau. Emeia te saaita Aia ni tae i te kina te laakau raa, Aia e kite koi na laumea,

e mee teenaa seai ma ko te saaita na fik raa e me ki hhua. ¹⁴ Tena Jisas ki meake te laakau raa, “Se hai tama hoki e me kikkai na hua akoe.”

Na disaipol raa ellono Jisas e meake te laakau raa.

Jisas ku haere i te Hare Tapu

(Matiu 21.12-17; Luk 19.45-48; Jon 2.13-22)

¹⁵ Te saaita na tama raa ni ttae i Jerusalem, Jisas ku haere i te Hare Tapu raa no hakaise na tama e suisui na mee vaa hare raa. Aia e hakahuri na tebol na tama e sesenisi na sileni raa, tena ki hakahuri na tuai na tama ennoho no suisui na rupe raa, ¹⁶ tena Aia kippui kise haitama e amo he mee vaa roto te Hare Tapu raa. ¹⁷ Kito Aia ki akoako ake na tama raa ma: “Na tattara Te Atua nei e mmau i roto te Launiu Tapu ma, ‘Te Hare Tapu Anau nei e me kikannaria pera ma he hare lotulotu na tama na henua hakaatoa.’ Emeia kootou e huri te hare nei ki mee mo hare na tama kailallao!”

¹⁸ Na maatua hakananniu ia ma na tama poro-poro na tuaa raa ku llono na tattara Jisas raa, kito na tama raa ki sese he ara ma ki taa Tama raa ki mate. Na tama raa e mattaku Jisas, maitaname te kanohenua raa e mamahharo roo i na akoako Tama raa.

¹⁹ Te saaita te mee raa ku hiahi, Jisas ma na disaipol Aia raa ku tiaki te matakaina raa no oo.

Na mahi te hakattina

(Matiu 21.20-22)

²⁰ Tena tetahata te aho taiao raa na tama raa ku oo hoki vaa te mateara raa, tena kikkite te laakau fik raa. Te laakau raa ku mate kaamata na patiaka iraro raa haere no ttae i aruna

te laakau raa hakaatoa. ²¹ Pita ku maanatu na tattara Jisas ni meake te laakau raa, tena aia ki meake Tama raa ma, “Rabai, kira ake te laakau akoe ni hakamate ake raa ku mate!”

²² Kito Jisas ki meake na disaipol raa, “Kootou ki isi na hakattina i TeAtua. ²³ Anau e meatu te hakamaoni: kame he tama e meake te mouna raa ma, ‘Haere nollee i roto telottai’, te mouna naa e me ki haere nollee i roto telottai kame te tama naa se mamannatu tammaki, tena ki hakattina hoki ma hea aia ni meake raa e me ki hakamaoni. ²⁴ Tera hea Anau e tattara atu kootou ma, te saaita kootou e lotu no kainno ake TeAtua niaa kootou e hihhairaa, tena kootou ki hakattina pera ma kootou e me kitoo na mee raa, tena TeAtua e me kikou atu niaa kootou e kainno ake Aia raa. ²⁵ Te saaita kootou ettuu nolotu, tena kootou ki ssirihia ni haeo peehee kootou e isi ma alaa tama kilavaa te Tamana kootou i te vaelani raa te ssirihia niaa kootou e ppena e ssara raa. ²⁶ [Kame kootou se ssirihia na hai sara alaa tama, tena te Tamana kootou i te vaelani raa se lavaa te ssirihia niaa kootou e ppena e ssara raa.]”

Na mahi Jisas

(Matiu 21.23–27; Luk 20.1–8)

²⁷ Jisas ma na disaipol Aia raa kuttae hoki i Jerusalem. Tena te saaita Jisas ni haere peeraa i te Hare Tapu raa, na maatua hakanan-niu raa, na tama poroporo na tuaa ia ma na tama hakamattua na Jiu raa ku oo ake ia Jisas raa ²⁸ no vahiri ake Tama raa ma, “Ni mahi peehee Akoe e isi kippena na meenei? Koai te tama e kou atu na mahi Akoe naa?”

29 Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e me ki vahiri atu he vahiri hokotahi, tena kame kootou e sui muri mai te vahiri Anau nei, tena Anau e me ki meatu ma ni mahi peehee Anau e isi ki ppena na mee nei. 30 Kootou ki mee mai Anau, na mahi Jon e isi ki hakoukou tapu na tama raa ni mahi e oo mai i hee: ni mahi e oo mai TeAtua ma ni mahi koi na tama i te maarama nei raa?”

31 Na tama raa ku kaamata no kooti hokolaatou ma, “Taatou e me ki meake peehee? Kame taatou e meake ma, ‘Ni mahi TeAtua’, tena Aia e me ki mee mai ma, ‘Kaa kootou se hakattina Jon naea?’ 32 Emeia kame taatou e meake ma, ‘Ni mahi koi na tama i te maarama nei!’ ” (Na tama raa e tattara peenei raa e mee laatou e mattaku maitaname te kanohenua raa e hakattina ma Jon he profet hakamaoni.) 33 Kito na tama raa ki meake Jisas ma, “Maatou se illoa.”

Tena Jisas ki meake, “Tena Anau hoki se lavaa te meatu ma ni mahi peehee Anau e isi ki ppena na mee nei.”

12

Te tattara hurihuri na tama e lollohi te paupaku

(Matiu 21.33–46; Luk 20.9–19)

1 Tena Jisas ki tattara ake te kanohenua raa te tattara hurihuri ma, “Teeraa he tama ettori na hua na grep i roto te paupaku aia, tena ki ppui areha te paupaku raa. Te tama raa e tanattana te kina ki kumikumi na hua, tena ki hakatuu te paa hare palluna ki nnoho na tama no lollohi te paupaku raa. Tena te tama raa ki kou ake te paupaku raa i na tama ki lollohi, tena aia

ki horau i te henua e mmao. ² Te saaita na hua raa ku lleu raa, te tama hakamaatua te paupaku raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no too te tuhana aia raa i na tama e lollohi te paupaku aia raa. ³ Tena na tama e lollohi te paupaku raa ki taohi te tama hehekau raa no taa te tama raa, tena ki hakaise te tama raa itaha se hai mee e kou ake. ⁴ Te tama hakamaatua te paupaku raa ku kauna teeraa tama hehekau aia, kito na tama e lollohi raa ki riki te pohouru te tama raa, tena ki penaa na mee sakkino roo i te tama raa. ⁵ Kito te tama hakamaatua raa ki kauna teeraa tama hehekau hoki, tena na tama raa ki taa te tama raa no mate. Tammaki na tama hehekau te tama hakamaatua raa ni kauna raa e ttiri na hakalono llihu e ssau pera ma na hakalono llihu na tama hehekau kaamata raa nittiri raa hoki. ⁶ Te tama hakaoti e ttoe ki haere raa ko te taupeara te tama hakamaatua tera aia elaoi mahi raa. Te hakaoti roo aia ki kauna te taupeara aia raa ki haere no mmata na tama e lollohi te paupaku raa. Tena aia ki tattara ma, 'Anau eiroa na tamanaa e me ki hakammaha te tama anau nei.' ⁷ Emeia na tama e lollohi te paupaku raa e tattara hokolaatou ma, 'Teenei te taupeara te tama hakamaatua te paupaku nei. Oo mai, taatou ki taa te taupeara nei ki mate, tena taatou kutoo na mee hakaatoa aia e ttino raa ma taatou!' ⁸ Kito na tama raa ki taohi te taupeara raa no taa no mate, tena ki peesia te tinotama te taupeara raa itaha ma te paupaku raa."

⁹ Kito Jisas ki vahiri ake "Kaa hea te tama hakamaatua raa e me ki penaa? Tama raa e me

ki hamai no taa na tama raa ki mmate, tena kutoo te paupakura no kou ake alaa tama ki lollohi. ¹⁰ Hakamaoni kootou ku oti te ppau na tattara nei i roto te Launiu Tapu ma, 'Te hatu na tama e hakatuutuu na hare raa ni hakahekeheke ma e haeo raa, ko te hatu e mmauroo hokoia iaruna na hatu hakaatoa.

¹¹ TeAtua e pena na mee nei, tena na mee nei e tiputipu laoi roo! "

¹² Tena na tama hakamattua na Jiu raa ku hahiivi ma ki hakapiki Jisas, e mee laatou e illoa ma te tattara hurihuri Jisas raa e tattara koi laatou. Emeia laatou e mattaku i te kanohenua raa, tena laatou ki tiaki Jisas no oo i taha.

Te vahiri te suisui na takis
(*Matiu 22.15-22; Luk 20.20-26*)

¹³ Eisi na Farisi ia ma alaa tama te kuturana Herot raa ni kauna ria ki oo iaa Jisas ma ki taaiki Tama raa ma na vahiri. ¹⁴ Na tama raa e oo no meake Jisas ma, "Rabai, maatou e illoa ma Akoe he tama e tattara te hakamaoni, tena Akoe se mamaanatu tammaki ma ni hakataakoto peehee na tama eisi. Akoe se maanatu hoki ma ni mahi peehee na tama eisi, e meia Akoe e akoako ake na tama te hakamaoni na mee TeAtua e hihai raa. Tena mee mai maatou, eaa e sara ma na tuua taatou raa ki sui ake na takis raa i te tuku i Rom raa? Taatou e me ki sui ake ma sei?"

¹⁵ Emeia Jisas e iroa i te vahiri na tama raa e vahiri mariu ake raa, tena Aia ki meake, "Aiea kootou e hahiivi ma ki taaiki Anau naea? Kou mai he sileni ki mmata Anau."

¹⁶ Tena na tama raa ki kou ake te sileni, kito Jisas ki vahiri ake, “Teenei he pohouru iaa he inoa aii?”

Kito na tama raa ki meake, “He pohouru, ia he inoa te tuku i Rom.”

¹⁷ Tena Jisas ki meake, “Tena kootou ku sui ake te tuku raa hea te tuku raa e ttino, tena ku kou ake TeAtua hea TeAtua e ttino.”

Na tama raa ku mahharo roo i na tattara Jisas raa.

Te vahiri i te ora muri
(*Matu 22.23–33; Luk 20.27–40*)

¹⁸ Tena eisi na Sadyusi, na tama e mee ma se haitama elavaa te ora muri itaha ma te mate raa ku oo ake no meake Jisas ma,

¹⁹ “Rabai, Moses e taataa mai te tuua nei i taatou ma, ‘Kame hetanata emate notiaki te hine aia raa seisi na tamalliki, tena tetaina aia raa e me kiavana te tautukaha raa ki hura tama te hine raa, tena na tamalliki raa e me ki mee pera ma ni tamalliki te tanata mua aia ku mate raa.’

²⁰ Tena eisi tokohitu na hai taina: Tetama matua raa eavana no mate se hai tamalliki.

²¹ Tena te tama e pare ake raa kuavana te tautukaharaa, tena aia hoki emate se hai tamalliki. Tena te tama hakatoru raa kuavana no mate se hai tamalliki hoki, ²² ia tena tokohitu na hai taina raa hakaatoa ni avvana te hine raa no mmate se hai tamalliki. Tena ki oti roo te hine raa kumate. ²³ Ia te saaita na tama e mmate raa hakaatoa ku mahhike no ora i te aho te ora muri raa, te hine raa e me kiavana aii? E mee te tokohitu na hai taina raa hakaatoa ni avvana te hine raa.”

²⁴ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Kootou e ssara haeo! Tena kootou e illoa hea? E mee

kootou seilloa te Launiu Tapu ia ma na mahi TeAtua. ²⁵ Maitaname tesaaita na tama e mmate raa ku mahhike no ora raa, na tama raa e me kimee pera ma niensel ite vaelani, tena laatou selavaa te avvana. ²⁶ Ia tena ite vahi na tama e mmate no ora muri raa, kootou se haivahao eppau iroto te Launiu Moses ite kina e tattara ite pupu e uraraa? Te Launiu raa e taataa ma TeAtua e meake Moses ma, 'Anau ko TeAtua Abraham, TeAtua Aisak ia ma TeAtua Jekop*.' ²⁷ Aia ko TeAtua na tama e ora, ia seai ma HeAtua na tama e mmate raa. Kootou e ssara roo!"

Te tuua e hakanaaniu
(*Matiu 22.34-40; Luk 10.25-28*)

²⁸ He tama poroporo na tuua e noho i te kina raa no rono na Sadyusi raa e hakataukoti ma Jisas. Tena aia e kite hoki pera ma Jisas e kou ake na tama raa na hakataakoto taualleka, kito aia ki haere atu iaa Jisas ma te vahiri nei: "He tuua peehee e hakanaaniu i na tuua raa hakaatoa?"

²⁹ Tena kito Jisas kimeake, "Te tuua e hakanaaniu raa e mee peenei: 'Hakallono mai Israel hakaatoa! TeAriki† TeAtua taatou raa ko TeAtua hokotahi koi.

³⁰ Laoi TeAriki TeAtua kootou raa ma na hatu manava kootou, na anana kootou, na hakataakoto kootou ia ma na mahi kootou.'

* **12:26** 12.26 tokorua nei ko na mmate roo i mua Moses † **12:29** 12.29 TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Deut 6.4-5. Iroto ite Old Testament se isi TeAriki e meia e isi koi Jihova

31 Te tuuaa hakarua e hakanaaniuraa e mee peenei,
 'Laoui alaa tama pera ma kootou elaoi kootou hokkootou.'
 Se hai tuuaa e hakanaaniu iaruna na tuuaa erua nei."

32 Kito te tama poroporo na tuuaa raa ki meake Jisas ma, "Rabai, tauareka roo! Akoe e tattara hakamaoni pera ma TeAriki Hokoia ko TeAtua, tena se hai atua peeraa hoki, TeAtua Hokoia koi. 33 Tena kulaoi TeAtua ma na hatu manava kootou raa, na hakataakoto ia ma na mahi kootou raa, tena kulaoi hoki alaa tama pera ma kootou elaoi kootou hokkootouraa e hakanaaniuroo iaruna ma kootou ki hoki ake na hoki na manu ia ma alaa hoki peeraa hoki i TeAtua."

34 Jisas erono pera ma na tattara te tama raa e mattonu, tena Aia ki meake te tama raa ma, "Ako e semmao itaha ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa."

Tena i muri te mee nei na tama raa ku mattaku te vahiri ake Jisas alaa vahiri hoki.

Te vahiri i te Mesaia
 (Matiu 22.41-46; Luk 20.41-44)

35 Jisas e vahiri ake te vahiri nei te saaita Aia ni akoako i roto te Hare Tapu raa ma, "Na tama poroporo na tuuaa raa e lavaa peehee te tattara ma te Mesaia raa he mokopuna Devit? 36 TeAnana Tapu raa ni tau i roto Devit no tattara ma:
 'TeAtua e meake TeAriki anau raa ma,
 noho i te vahi laaua Anau raa ki tae roo te saaita
 Anau e tuku na tama e kirilloto Akoe raa
 i raro na tapuvae Akoe raa.'

³⁷ Devit hokoia e kanna Tama raa ma ‘TeAriki.’ Tena kaa te Mesaia raa elavaa peehee temee pera ma he mokopuna Devit?”

Lollohi hakamattonu inatama poroporo na tuua

(Matiu 23.1–36; Luk 20.45–47)

He kanohenua erahi ennoho hakaraoi roo no hakalollono Jisas e tattara raa. ³⁸ Jisas e akoako ake natama raa, tena Aia ki meake ma, “Hakamattonu inatama poroporo na tuua tera e hihhai ki hahaere ma na hekau lolloa raa, tena e hihhai hoki ki hakammaharia inakina na maketaraa. ³⁹ Ia natama raa e hihhai hoki kinnoho ma natama hakamattua iroto na hare lotu ia ma na kina taualleka inakina na kai ellahi raa. ⁴⁰ Natama raa e hailavvaka no kailallao na hare na tautukaha hine raa, tena ki hakatannata hoki ma laatou etoo nalotu lolloa. Na hakalono lihu natama naa e me ki haeroo!”

Te hoki te tautukaha hine e hakaaroha

(Luk 21.1–4)

⁴¹ Jisas enoho taapiri te kina te papa e ponopono na sileni te Hare Tapu raa, tena Aia ki matamata ake te kanohenua raa e oo ake no ponopono na sileni laatou raa iroto te papa raa. Tammaki na tama hai sileni e ppono tammaki na sileni. ⁴² Tena he tautukaha hine e hakaaroha e haere ake no ppono e rua na sileni.

⁴³ Tena Jisas ki kanna ake na disaipol Aia raa no meake ma, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma te hoki te tautukaha hine e hakaaroha nei raa erakaroo ma na hoki natama hakaatoa. ⁴⁴ Maitaname natama raa ekou ake na sileni, tena e isi koi na sileni e mmoe. Ia te hine nei

niaina roo ma aia e hakaaroha, e mea aia epono na sileni hakaatoa aia eisi raa. Te hineraa e hoki ake na sileni hakaatoa aia e isi ki tokonaki aia raa.”

13

*Jisas ku tattara i te maseu te Hare Tapu
(Matiu 24.1–2; Luk 21.5–6)*

¹ Jisas ku tiaki te Hare Tapu raa no haere, tena he disaipol na disaipol Aia raa ku meake ma, “Rabai, kira ake! Te hare raa ma na haturaa e tiputipu taualleka roo!”

² Tena Jisas ki meake te disaipol raa, “Ako e kite te hare erahine? Se hai hatu e me ki mmau i te kina aia e mmau raa; na hatu hakaatoa e me ki hhopo no maoha iraro.”

*Na hakaalono lihu e me ki ttae mai
(Matiu 24.3–14; Luk 21.7–19)*

³ Jisas enoho iaruna te Mouna e hhomona Oliv raa, tena ki ana atu peeraa i te Hare Tapu raa. Kito Pita, Jems, Jon, tena Andru kiooake hokolaatou nonnoho ma Jisas. ⁴ Tena natama raa ki meake, “Tattara mai maatou ma namee nei e me ki kapihi mai vahao hee, tena ku tattara mai hoki ma nihakkatu peehee maatou e me kikkite ki huri mai pera ma namee nei ku me ki kapihi mai.”

⁵ Kito Jisas ki meake, “Lollohi hakamattonu ki se lavaa ni tama e oo atu no malliu atu kootou. ⁶ Tammaki natama e me kioo atu ma laatu etattara itevahi Anau, tena kutattara ma, ‘Anau ko te Mesaia!’ ia natama naa e me ki malliuake hoki tammaki natama. ⁷ Tena

auu semamannatu tammaki te saaita kootou ellono tettani na kapihihi tappiri atu ia ma na rono na taua emmao raa. Na mee eme ki kapihi atu, emeia na mee nei se huri atu pera ma te maarama nei ku hamai te hakaoti.

⁸ Na henua eme kippuhu hokolaatou, tena na tuku raa hoki eme kippuhu hokolaatou. Na henua hakaatoa eme kittiri na ruru henua, ia eme kittiri hoki te hikkai. Tena na mee nei hakaatoa essau koi pera ma na hakalono llihu kaamata roo te hine ku mee ki mamaoha raa.

⁹ “Kootou hokkootou ki lollohi. Kootou eme ki hakapiki ria no kkave ina hare kot. Kootou eme kirikiria iroto na harelotu na Jiu, tena kootou eme kittuu imua na tama hakamattua ia ma na tuku raa no tattara ake te Rono Tauareka raa ina tama raa. ¹⁰ Emeia kootou kitakutaku ake te Rono Tauareka raa ina tama roo hakaatoa imua te aho hakaoti raa e tae atu. ¹¹ Kame kootou e hakapiki ria no kkave ina hare kot, tena kootou ki se mamannatu tammaki imua te kot raa ma nitattara peehee kootou eme ki tattara; ia te saaita ki kot raa e ttae, tena kootou kutattara ake nitattara peehee euru atu iroto na mannatu kootou raa emee Te Anana Tapu raa eme ki kou atu na tattara kootou eme ki tattara raa.

¹² “Na tama eme ki kou ake na taina laatoraa kitaia kimmate, tena na tamana na tamallikira eme kippena peeraa hoki ina tamalliki laatoraa. Na tamalliki raa eme ki huri sara no taa na maatua laatoraa kimmate. ¹³ Na tama hakaatoa eme ki se hihhai kootou emee kootou etauttari Anau. Emeia te tama etuummau ite hakatina aia no tae te hakaoti raa eme ki ora.

*Te saaita na hakalono lihu
(Matiu 24.15–28; Luk 21.20–24)*

¹⁴ “Kootou e me kikkite te haeo raa e hamai notuu i te kina aia setau tetuu raa.” (Akoe tetama e ppau raa: ki iroa te hakataakoto te tattara nei!) “Tena na tama i Judia raa e me ki huro i na kina na mouna raa no mmuni. ¹⁵ Tetama enoho iaruna tetauhuhu te hare aia raa selavaa te tiho no haere i hare ma ki too niaa aia e hihai ki too raa. ¹⁶ Tetama i roto te paupaku raa selavaa te vaakai i hare ma ki too te kaukahu aia raa. ¹⁷ Na aho naa e me ki haeo roo ma na hhine e haittama raa ia ma na hhine e isi na tamalliki pammee raa! ¹⁸ Lotu no kainno ake Te Atua ki selavaa na mee nei e kapihi atu i te saaita te matani telaki raa e maairi raa. ¹⁹ Maitaname na hakalono lihu na aho naa e me ki haeo roo iaruna ma na hakalono lihu te maarama nei ni isi i mua raa, kaamata te saaita Te Atua ni pena iho te maarama nei raa haere no tae mai te aho nei. Ia e me ki selavaa hoki ni hakalono lihu peenei e hhura mai i muri. ²⁰ Emeia Te Atua ku oti te ttuu na aho raa no moisi, ia peeraa Te Atua ki se ttuu na aho raa no moisi, se hai tama taatou elavaa te ora. Te Atua e ttuu na aho raa no moisi e mee Aia e maanatu na tama Aia ni hirihiri raa.

²¹ “Tena kame he tama e meatu ma, ‘Kira mai, teenei te Mesaia nei!’ ia seai naa aia ku meatu ma, ‘Kira ake, teeraa te Tama raa!’ tena auu se hakattina te tama naa. ²² Maitaname na mesaia ia ma na profet malliu raa e me ki ttae atu. Na tama raa e me ki ppena na mirakol ia ma na mee taualleka ma ki malliu ake na tama Te Atua ni hirihiri raa, kame laatou elavaa. ²³ Kootou kittuu mmau! Anau

ku oti te tattara atu na mee roo hakaatoa i mua na mee naa e kapihi atu.

*Te Tamariki te Tama nei e me ki hamai
(Matiu 24.29–31; Luk 21.25–28)*

²⁴ “Imuri na aho na hakalono llihu raa, telaa raa e me ki haere no pouri, tena temaremo raa e me kiselavaa tetii, ²⁵ tena na hetuu ite vaelani raa e me ki maoha iraro, tena na mahi namee itelaniraa e me ki oo sara ma na ara laatou ehahaereraa. ²⁶ Tena te Tamariki te Tama nei e me ki hamai iaruna na pukureurehu ma na mahi hai mmahi. ²⁷ Te Tama raa e me kikauna na ensel raa ki oo ina kina hakaatoa i roto te maarama nei raa no hakutu hakaatoa na tama Te Atua ni hirihiri raa.

*Te tattara hurihuri te laakau fik
(Matiu 24.32–35; Luk 21.29–33)*

²⁸ “Te fik raa e me ki akoako atu he hakataakoto. Te saaita na laumea na raraa te laakau raa ku tilottilo roo, kootou e me ki illoa pera ma te saaita na laakau e me ki hhomu taualleka raa ku mee ki tae mai. ²⁹ Ia e ssau hoki, te saaita kootou ekkite na mee nei hakaatoa e kapihiaturaa, kootou e me ki illoa pera ma te saaita raa ku taapiri mai, ia kutanattana koi ki hamai. ³⁰ Mannatu pera ma na mee nei hakaatoa e me ki kapihi mai imua na tama hakaatoa ennoho te saaita nei raa e mmate. ³¹ Te vaelani ma te maarama nei e me ki oti, e meia na tattara Anau raa se lavaa te oti.

*Se hai tama e iroa te aho ia ma te saaita
(Matiu 24.36–44)*

³² “Tena se hai tama eiroa teaho ia ma te saaita hee roo na mee nei e me ki kapihi mai, niaina na ensel ite vaelani, ia te Tamariki hoki TeAtua raa seiroa; te Tamana Hokoia koi eiroa.
³³ Lollohi hakamattonu, tena ku tanattana, e mee kootou se illoa ma te saaita hakamaoni raa e me kitae atu vahao hee. ³⁴ Te aho naa e me kissau pera ma te tama kumee kihorau ite henua emmao, tena ki tattara hakaraoi ake roo na tama hehekau raa niaa na tama raa e me kippena raa, tena ki tiaki ake na tama hehekau aia raa kilollohi. Aia e meake hoki te tama e tuu te totoka raa ki rorohi hakappuru roo. ³⁵ Ia tena lollohi hakamattonu, maitaname kootou se illoa te saaita te tama hakamaatua raa e me ki hamai ihare. Ka oti te tama raa ku hamai te hiahi, seai naa te tuapoo, seai naa te uru te ata, ia seai naa te saaita te laa raa ku hopo ake.
³⁶ Ka oti aia ku hakateki no hamai no kite kootou emmoe heilloa. ³⁷ Ia hea Anau e tattara atu kootou nei, Anau e tattara ake hoki na tama hakaatoa kilollohi hakamattonu!”

14

Te hakataakoto ma ki taa Jisas ki mate (Matiu 26.1-5; Luk 22.1-2; Jon 11.45-53)

¹ Erua na aho imua te Kai te Pasova ia ma te Kai te Haraoa Mannihi raa, na maatua hakananniu ia ma na tama poroporo na tuaa raa ku sese he ara ma ki hakaipiki hemuu Jisas, tena ku taa Tama raa ki mate. ² Na tama raa e tattara ma, “Taato se lavaa te ppena te hakataakoto nei te saaita te kai raa, maitaname te kanohenua raa e me ki lloto.”

*Te hine e amuhi Jisas i Betani
(Matiu 26.6–13; Jon 12.1–8)*

³ Jisas enoho i Betani ite hare Saimon te tama nikaina te manumanu haeo i mua raa. Jisas enoho nokai, tena he hine ki haere ake ihare ma telloomanoni epena koi na nad tera e suimmaharoo. Te hine raa e taaraki telloomanoni raa nonnini iaruna te pohouru Jisas raa. ⁴ Tena e isi na tama ennoho i te kina raa kulloto roo, tena kitattara hokolaatou ma, “E isi tetauareka te hine raa eninnini puamu telloomanoni raa? ⁵ Telloomanoni raa e tau roo te kou ake ni tama kisui toru huitarau na sileni, tena kutoo na sileni raa no kou ake na tama hakaalloha raa!” Kito na tama raa ki tattara lloto ake roo te hine raa.

⁶ Tena Jisas kimeake na tama raa, “Tiaki te hine naa! Aiea kootou e tattara lloto ake te hine naa naea? Te hine nei epena temee e tauareka roo i Anau. ⁷ Na tama hakaalloha raa eme kinnoho tahi roo ma kootou, tena he saaita peehee kootou e hihhai ki tokonaki na tama naa, kootou elavaa te tokonaki koi. Emeia Anau selavaa te noho tahi roo ma kootou. ⁸ Te hine nei epena hea aia elavaa te ppena; Aia ennini telloomanoni raa iaruna te tinotama Anau ma kitanattana te tinotama Anau raa i mua Anau e tanuria. ⁹ Anau e meatu te hakamaoni pera ma hea te hine nei e ppena raa eme kimee pera ma he hakamaarona aia te saaita na tama e takutaku te Rono Tauareka nei inakina hakaatoa i roto te maarama nei.”

*Judas e hakari ake Jisas i na maatua hakanan-
niu
(Matiu 26.14–16; Luk 22.3–6)*

10 Tena Judas Iskariot, he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku haere no meake na maatua hakananniu raa ma Aia e me ki hakari ake Jisas i na tama raa.
 11 Na tama raa ku hihhia roo te saaita laatou ni llono na tattara Judas raa, tena laatou ki meake ma laatou e me ki kou ake ni sileni. Tena Judas ku kirakira he saaita e tauareka ma ki hakari ake Jisas i na tama raa.

Te Kai te Pasova

(Matiu 26.17-25; Luk 22.7-14; 22.21-23; Jon 13.21-30)

12 Te aho kaamata roo te Kai te Haraoa Mannihi raa; teena ko te aho na tama e me ki taa na sipsip ki kkai te Kai te Pasova raa, tena na disaipol Jisas raa ku vahiri ake Jisas ma, “Te kina hee Akoe e hihai ma maatou ki oo no tanattana te Kai te Pasova raa ma Akoe?”

13 Tena Jisas ki kauna tokorua na disaipol ma na tattara nei: “Oo i roto te matakaina e rahi raa, tena he tanata e amo tellovai e me kittiri koorua. Tauttari te tama naa ¹⁴ ki tae te hare aia e uru raa, tena koorua ku meake te tama haka-maatua te hare naa ma, “Te Rabai raa e mee ma, “Teehee te rum Anau ma na disaipol Anau raa e me ki kkai te Kai te Pasova naa?”’ ¹⁵ Tena te tama naa e me ki huri atu te rum e rahi i aruna, ku oti te tukutuku hakaraoi. Tena koorua ku tanattana mai na mee hakaatoa ki oo atu maatou.”

16 Tokorua raa e oo i roto te matakaina raa no kkite na mee raa essau roo pera ma hea Jisas ni tattara ake laua raa. Kito tokorua raa ki tanattana na kai e me ki kkai te kai te Pasova raa.

17 Te mee raa ku hiahi, tena Jisas ku haere ake ma te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa.

18 Na tama raa kunnoho ma kikkai, tena Jisas ki meake, "Anau e meatu kootou; he tama kootou e me ki hakari ake Anau inatama e kirilloto Anau raa, e meia te tama naa e noho no kai ma Anau i te kina nei."

19 Na hakataakoto na disaipol raa ku haeroo, tena laatou ki vahihhiri ake Jisas tama taki ttahi ma, "Akoe ma e tattara koi anau?"

20 Kito Jisas ki meake, "He tama i roto kootou te sanahuru ma rua na disaipol naa, teena ko te tama e me kittoki te haraoa aia raa i roto te parete Anau ettoki te haraoa Anau raa.

21 Te Tamariki te Tama nei e me ki mate pera ma te Launiu Tapu raa e tattara; e meia te tama e me ki hakari ake te Tamariki te Tama nei e mee ki haeroo! E me ki tauareka roo ma te tama naa peeraa aia ki se haanau iho i te maarama nei."

Te Kai Hakaoti Te Ariki

(Matiu 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Korin 11.23-25)

22 Laatou koikkai koi, tena Jisas kitoo te haraoa raa no lotu ake Te Atua, tena kittahi te haraoa raa no kou ake na disaipol raa, tena Aia ki meake, "Too te haraoa nei, teenei ko te tinotama Anau."

23 Tena Jisas ki too te kapu raa no hakammaha ake Te Atua, tena ki kou ake te kapu raa in a disaipol raa, tena na tama raa hakaatoa ki unu te kapu raa.

24 Kito Jisas ki meake ma, "Teenei ko te toto Anau tera e nnini atu ki tokonaki tammaki na tama, te toto Anau nei e huri atu te hakamaoni te tattara

e ivi TeAtua raa. ²⁵ Anau e meatu kootou pera ma Anau selavaa hoki te unu te wain nei ki taeroo te aho Anau e me ki unu te wain hoou i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

²⁶ Tena na tama raa ki huhua te rue te lotu raa, tena ki oo peeraa i te Mouna e hhomo na Oliv raa.

Jisas emeake ma Pita eme kikore etoru na vahao

(Matiu 26.31–35; Luk 22.31–34; Jon 13.36–38)

²⁷ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Kootou hakaatoa e me ki huro i taha, tena ku tiaki Anau, e mee te Launiu Tapu e tattara ma, ‘TeAtua e me ki taa te tama rorohi na manu raa, tena na sipsip raa e me ki maaseu huri.’

²⁸ Emeia te saaita Anau e me ki mahike muri i taha ma te mate raa, Anau e me ki haere i mua kootou no haere i Galili.”

²⁹ Kito Pita ki meake, “Niaina ma na tama nei hakaatoa ehuro i taha ma Akoe, emeia anau selavaa roo te tiaki Akoe!”

³⁰ Tena Jisas ki meake Pita, “Anau e meatu te hakamaoni pera ma i mua te manu tane raa e tani e rua na vahao te poo nei, akoe e me ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.”

³¹ Kito Pita ki tattara hakappura ake ma, “Anau selavaa roo te kore, niaina anau e mate ma Akoe!”

Tena na disaipol raa hakaatoa ku tattara ake pera ma Pita raa hoki.

Jisas e lotu i roto Getsemani

(Matiu 26.36–46; Luk 22.39–46)

³² Na tama raa e oo no ttae i te kina e hui ma ko Getsemaniraa, tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Nnoho i te kina nei, Anau e me

ki haere no lotu.” ³³ Tena Aia ki too Pita, Jems ia ma Jon no haere ma Aia. Jisas ku se hihai roo ki hakarono iroto tetinotama Aia raa, ia te hakataakoto hoki Aia raa ku haeo roo, ³⁴ tena Aia ki meake na tama raa, “Te aroha iroto te hatu manava Anau nei e rahi roo, tena Anau kutaapiri koi ki mate te aroha. Nnoho i te kina nei no lollohi.”

³⁵ Jisas e haere hakamarie koi, tena kitteiho no tuturi iraro no lotu ake TeAtua ma kame e hainauhie Aia ki selavaa te too na hakalono llihu Aia e me ki too raa. ³⁶ Tena Aia ki lotu ma, “Aba! Taku Tamana! Na mee hakaatoa e hainauhie ma Akoe. Too te kapu te hakalono llihu nei itaha ma Anau. Emeia teenei sei ma he hihai Anau, tena ppena te hihai Akoe naa.”

³⁷ Tena Aia ki vaakai no kite te tokotoru na disaipol raa ku mmoe. Tena aia ki meake Pita, “Saimon, akoe e moe? Akoe selavaa roo te ara ake he paa saaita?” ³⁸ Tena Aia ki meake na tama raa, “Ara tahi, tena ku lotu ake ki se lavaa kootou tetteiho ina hahaaite. Te anana raa e mataora, e meia te tinotama raa e matanaena.”

³⁹ Kito Aia ki haere hakaraoi no lotu ake TeAtua pera ma Aia nilotu ake imua raa koi. ⁴⁰ Tena ki oti Aia ki vaakai ake hakaraoi no kite na disaipol raa ku mmoe heilloa roo; na tama raa ku se lavaa roo te kkira na karemata laatou. Tena laatou ku se illoa ma laatou ki meake peehee iaa Jisas.

⁴¹ Jisas e haere no lotu te hakatoru na vahao, tena ki vaakai ake no kite na disaipol raa e mmoe koi, tena Aia ki meake, “Kootou koi mmoe koi no hamalollo? Ku tau peenaa! Te saaita

hakamaoni raa ku tae mai! Kira ake, te Tamariki te Tama nei kumee kinoho iraro na mahi na tama haissara raa. ⁴² Mahhike iaruna ki oo taatou. Kira ake, teenei te tama eme ki hakari ake Anau i na tama haissara raa!”

Jisas ku hapikipi riria

(Matiu 26.47-56; Luk 22.47-53; Jon 18.3-12)

⁴³ Jisas koi tattara koi te saaita Judas he tama iroto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku tae ake. Judas e haere ake ma te kanohenua na maatua hakananniu, na tama poroporo na tuua ia ma na tama hakamattua na Jiu raa ni kauna riria ki oo ake ma na paraamo a ia ma na laakau raa. ⁴⁴ Judas e meake te kanohenua raa te hakkatu ma, “Te tama anau e mohoni raa ko te tama kootou e hihhai. Hapikipi te Tama naa, tena ku too no oo ma kootou.”

⁴⁵ Judas e tae ake koi, tena aia ki haere tahi atu roo ia Jisas raa no meake ma, “Rabai!”, tena aia ki mohoni Tama raa. ⁴⁶ Kito na tama raa ki hapikipi Jisas, tena ki taohi mmau roo Tama raa. ⁴⁷ Tena he tama etuu i te kina raa ku uhu te paraamo a ia raa no ttuu te katarina te tama hehekau te pohouru hakanaaniu na maatua raa no hopo.

⁴⁸ Kito Jisas ki meake te kanohenua raa, “Kootou e o mai ma na paraamo a ia ma na laakau kittaohi Anau pera ma Anau he tama se hailou? ⁴⁹ Te aho ma te aho Anau ennoho ma kootou iroto te Hare Tapu raa no akoako, tena kootou se hapikipi Anau. Emeia na tattara te Launiu Tapu raa eme ki oo mai no hakamaoni.”

⁵⁰ Tena na disaipol Jisas raa hakaatoa ku tiaki Tama raa no huro i taha.

⁵¹ He taupeara hokotahi ekkahu koi te paamaro makkini, e tautari atu vaa muri Jisas. Na tama raa e mee ma ki hakapiki te tama raa, ⁵² tena te tama raa ki peesia te paamaro aia ni kkahu raa no tere se hai mee e kkahu.

Jisas ku tuu i mua na tama hakananniu

(Matiu 26.57-68; Luk 22.54-55; 22.63-71; Jon 18.13-14; 18.19-24)

⁵³ Na tama raa etoo Jisas no kkhave ite hare te pohouru hakanaaniu na maatua raa, tena na maatua hakananniu raa, na tama hakamattua na Jiu raa ia ma na tama poroporo na tuaa raa ku hakkutu hakaatoa ite kina raa. ⁵⁴ Pita e haere tautari atu vaa muri no uru ite kina te hare te pohouru hakanaaniu na maatua raa. Tena aia ki noho ite kina raa ma na soldia raa no hakamamahana te ahi raa. ⁵⁵ Na maatua hakananniu raa ma na tama hakamattua na Jiu raa hakaatoa ku sесеe ni ara ma kilavaa laatou tetaa Jisas kimate, e meia laatou se hai araroo elave. ⁵⁶ Tammaki na tama e ooake no hatu na malliu laatou iaa Jisas, e meia na tattara na tama raa se hakanatahi hoki.

⁵⁷ Tena e isi na tama kuttuu i aruna no haatu na malliu laatou raa iaa Jisas ma, ⁵⁸ “Maatou ellono te Tama nei etattara ma, ‘Anau e me kiseu te Hare Tapu na tama e pena nei, tena i roto etoru na aho, anau e me ki hakatuu muri te hare tera se hai tama te maarama nei e me ki pena raa.’” ⁵⁹ Emeia na tattara na tama raa hoki se hakanatahi.

60 Te pohouru hakanaaniu na maatua raa ku mahhike no tuu imua na tama raa hakaatoa no vahiri ake Jisas ma, “Ako e isi na tattara e me ki tattara i te vahi na tattara na tama nei e hai atu Akoe raa?”

61 Emeia Jisas e tuu hemuu koi se hai tattara roo e meake. Tena te pohouru hakanaaniu na maatua raa ki vahiri ake hakaraoi hoki ma, “Ako ko te Mesaia, te Tamariki TeAtua e Tapu?”

62 Kito Jisas ki meake, “Teenei Anau, tena kootou hakaatoa e me kikkite te Tamariki te Tama nei enoho i te vahi laaua TeAtua Hakanaaniu, tena Aia e me ki hamai iaruna na pukureurehu i te vaelani raa!”

63 Te pohouru hakanaaniu na maatua raa ku ssae na hekau aia raa, tena ki meake, “Maatou se hihhai kitoo hoki ni tattara alaa tama. 64 Kootou kullono koi na tattara haeo Tama nei e tattara i TeAtua raa. Kaa kootou e mannatu maea?”

Te kanohenua raa hakaatoa ku hakaioo ake ma Tama raa ku sara, e tau te taia ria ki mate.

65 Tena alaa tama na tama raa kukaamata no sasavare Jisas, tena kinnoa te paamaro raa na karemata Jisas, tena kittuki Tama raa. Kito na tama raa ki meake ma, “Tini ma koai te tama ni ttuki Akoe raa!” Kito na soldia raa ki oo atu no riki Tama raa.

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.69-75; Luk 22.56-62; Jon 18.15-18; 18.25-27)

66 Pita koinoho koi iaho te hare te pohouru hakanaaniu na maatua raa te saaita te taukupu hehekau te pohouru hakanaaniu na maatua raa ni haere ake. 67 Te taukupu raa

e kite Pita e hakamamahana i te vahi te ahi raa, tena aia kikkira hakamattonu ake roo iaa Pita, tena ki meake, “Ako e hoki e hahaere ma Jisas te tama i Nasaret raa.”

⁶⁸ Emeia Pita e kore, tena ki meake, “Anau se iroa hea akoe e tattara naa.” Tena Pita ki haere i taha ma te kina raa no ssae i aho. [Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani.]

⁶⁹ Te taukupu raa e kite Pita i te kina raa, tena aia ki tattara ake na tama ettuu vaa raa ma, “Te nei he tama na tama raa hoki!” ⁷⁰ Tena Pita ki kore hakaraoi hoki.

Se roroa hoki, na tama e tuu vaa raa ku hai ake hoki Pita ma, “Ako e lavaa hoki te kore pera ma akoe se hai i roto na tama raa maitaname akoe he tama i Galili.”

⁷¹ Tena Pita ki meake, “Anau e meatu pera ma anau e tattara te hakamaoni! Te Atua ki mee ki hakalono llihu kame anau se tattara te hakamaoni! Anau se iroa te Tama kootou e tattara naa!”

⁷² Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani tana hakarua, tena Pita ku maanatu na tattara Jisas ni meake aia ma, “I mua te manu tane raa e tani e rua na vahao, akoe e me ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.” Tena Pita ku aroha roo no tanitani.

15

Jisas i mua Pailat

(*Matiu 27.1-2; 27.11-14; Luk 23.1-5; Jon 18.28-38*)

¹ Tahata poo na maatua hakananniu raa ku hakutu hakavave ma na tama hakamattua na Jiu raa, na tama poroporo na tuaa raa

ia ma na tama hakananniu roo hakaatoa no hakatonutonu na tattara laatou. Kito na tama raa ki haihai na rima Jisas raa, tena ki hakattaki Tama raa no kou ake iaa Pailat raa.

² Kito Pailat ki vahiri ake Jisas ma, “Akoe ko te Tuku na Jiu?”

Tena Jisas ki meake “Teena koi akoe ku mee mai naa.”

³ Na maatua hakananniu raa ku hai ake tam-maki roo na tattara iaa Jisas, ⁴ kito Pailat ki vahiri ake hoki ma, “Akoe e me kituu hemuu koi peenaa? Hakarono na tattara na tama nei e hai atu Akoe raa!”

⁵ Jisas etuu hemuu koi sehai tattara roo e meake, tena Pailat ku mahharo roo.

Jisas ku mee ki ttii ria i aruna te kros

(Matiu 27.15-16; Luk 23.13-25; Jon 18.39—19.16)

⁶ Na hetau hakaatoa te saaita te Kai te Pasova eaa, Pailat e me ki hakattana he tama karapusi te kanohenua raa e kainno ake aia ki hakattana ma laatou raa. ⁷ Tena

he tama te inoa aia raa ko Barabas enoho i te hare karapusi te saaita naa, e mee aia ni taa te tama no mate te saaita laatou ni ppuhu raa. ⁸ Te kanohenua raa ku hakkutu

ma ki kainno ake Pailat kippena hea laatou e hihhai pera ma na saaita i mua raa, ⁹ kito Pailat ki vahiri ake na tama raa ma, “Kootou e hihhai

ma anau ki hakattana te Tuku na Jiu raa ma kootou?” ¹⁰ Emeia Pailat eiroa ma na maatua hakananniu raa ekou ake Jisas i aia raa e mee laatou e manava kkere Tama raa.

¹¹ Tena na maatua hakananniu raa ku tatakore ake te kanohenua raa ki meake Pailat

ma ki hakattana Barabas ma laatou. ¹² Kito Pailat ki vahiri ake te kanohenua raa ma, “Kaa hea kootou e hihhai ma anau ki ppena i te Tama kootou e kanna ma he Tuku na Jiu raa?”

¹³ Kito te kanohenua raa ki vaa ake ma, “Ttii Tama naa i aruna te kros!”

¹⁴ Tena Pailat ki vaakai ake ma, “Kaa he sara peehee te Tama nei ni ppena?”

Na tama raa ku vaa ake hakamaroa roo ma, “Ttii Tama naa i aruna te kros!”

¹⁵ Pailat e hihai ma ki mee te kanohenua raa ki hihhia, tena aia ki hakattana ake Barabas i na tama raa. Kito aia ki meake na tama raa ki riki Jisas, tena ku too Tama raa no kkave no ttii i aruna te kros.

*Na soldia raa ku tataussua Jisas
(Matu 27.27-31; Jon 19.2-3)*

¹⁶ Na soldia raa ku too Jisas no hakattaki i roto te hare Pailat raa (i te kina e hui ma te Pretorium raa), tena na tama raa ki kanna ake na soldia raa hakaatoa ki hakutu ake. ¹⁷ Kito na soldia raa ki hakauru ake Jisas te kaukahu ettea pouri raa, tena ki pena te hau i na laakau e tutuia raa no hakaipiri ake i te pohouru Tama raa. ¹⁸ Tena na soldia raa ku tataussua ma laatou e hakammaha ake Tama raa ma, “Hakammaha te Tuku na Jiu!” ¹⁹ Na soldia raa eriki te pohouru Jisas raa ma te laakau, tena kisavare Tama raa, tena ki tataussua ma laatou e hakamaru ake Tama raa. ²⁰ Na soldia raa ku oti roo te tataussua Jisas, kito na tama raa ki ui te kaukahu ettea pouri raa itaha, tena ki hakauru ake hakaraoi na kaukahu Tama raa. Kito na tama raa ki hakattaki Tama raa ma ki ttii i aruna te kros.

*Jisas ku ttii riria i aruna te kros
(Matiu 27.32-44; Luk 23.26-43; Jon 19.17-27)*

²¹ Na tama raa e oo no ttiri Saimon, he tama e hamai peeraa ina matakaina na vahira ma ki haere i roto te matakaina erahiraa, tena na soldia raa ki meake te tama raa ki amo te kros Jisas raa. (Saimon he tama i Sairini, tena aia ko tetamana Aleksanda laaua ma Rufus.) ²² Na tama raa e hakattaki Jisas no tae i te kina e hui ma Golgota raa, e mee ma, “Te Kina te Ivi te Pohouru te tama.” ²³ Na tama raa e kou ake te wain e hilo ma te maraseni e hui ma he miraa ma ki unu Jisas, e meia Jisas e kkarote unu. ²⁴ Kito na soldia raa kii Jisas i aruna te kros, tena ki vaevae na hekau Tama raa ma laatou. Na tama raa e ttahao huhuu na hatu kimmata ma koai tetama e me kitoo he mee peehee ina hekau Jisas raa. ²⁵ Te sivo te tahata na soldia raa kii Jisas i aruna te kros. ²⁶ Tena ki tattaa na tattara nei, “Te Tuku na Jiu” ma ki illoa na tama te sara Tama raa. ²⁷ Na soldia raa e ttii hoki tokorua na tama kailallao ma Jisas, tetama itevahi laaua, tena tetama itevahi selaaua. ²⁸ [Te mee nei e mee ki hakamaoni te tattara te Launiu Tapu raa ma, “Na tama e me ki tattara ma te Tama raa e hukui ma na tama kailallao.”]

²⁹ Na tama e oo hakallakaraa ku lulluu na pohouru laatou, tena kihai ake Jisas ma, “Ako e he tama! Ako e mee ma Ako e me ki seu te Hare Tapu raa, tena ku hakatuu hakaraoi te hare raa i roto e toru na aho! ³⁰ Tena tiho mai vahao nei i raro ma te kros naa, tena ku tokonaki Ako Hokoe!”

³¹ Na maatua hakananniu raa laatou ma

na tama poroporo na tuua raa ku tataussua ake hoki Jisas. Na tama raa e tattara hokolaatou ma, "Tama raa etokonaki alaa tama, e meia Aia se lavaa te tokonaki Aia Hokoia! ³² Taatou kimmata ma te Mesaia, te Tuku na tama Israel raa e hamai i raro ma te kros raa vahao nei, tena taatou e me ki hakattina i Aia!"

Tena tokorua na tama kailallao etii ria hoki iaruna na kros ma Jisas raa ku hai ake hoki Tama raa.

Jisas ku mate

(Matiu 27.45-56; Luk 23.44-49; Jon 19.28-30)

³³ Tena telaa latea te henua raa hakaatoa ku pouri haere no tae roo te toru te hiahi. ³⁴ Tena te toru te hiahi Jisas ku tani ake hakamaroa ma, "Eloi, Eloi, lema sabaktani?" e mee ma, "Taku Atua, Taku Atua, aiea Akoe e tiaki Anau naea?"

³⁵ Eisi na tama ite kina raa ellono Jisas, tena ki tattara ma, "Hakallono, Tama raa e kakanna ake Elaija!" ³⁶ Tena he tama ki tere ake ma te spans raa no ppono i roto te wain raa, tena ki noa te mata te laakau raa no ssau no tuku ake te maihu Jisas raa, tena ki meake, "Hakattari! Taatou kimmata ma Elaija e me ki hamai no tuuri mai te Tama nei i raro ma te kros raa!"

³⁷ Jisas ekapihi te varo Aia raa hakamaroa, tena ki mate.

³⁸ Tena te paamaro e tootoo i roto te Hare Tapu raa ku masae ilottonu kaamata iaruna haere no hopo iraro. ³⁹ Te tama hakamaatua na soldia raa e tuu roo i mua te kros raa no kite te mate Jisas raa, tena ki tattara ma, "Hakamaoni Te Tama nei he Tamariki Te Atua!"

⁴⁰ E isi na h hine e ttuu hakammao no matamata, tena iroto na h hine e ttuu i te kina raa ko Meri te tama i Makdala raa, Meri te tinna Jems laaua ma Josepra, tena Salome.

⁴¹ Na h hine raa ni tauttari mai roo Jisas te saaita Aia ni noho i Galili, tena laatou e tokonaki hoki Tama raa. Tammaki hoki na h hine ni oo mai ma Jisas i Jerusalem raa e ttuu i te kina raa.

Josep e too tinotama Jisas

(Matiu 27.57-61; Luk 23.50-56; Jon 19.38-42)

⁴² ⁴³ Te mee raa ku haere kihiahi, tena Josep te tama i Arimatea raa ku tae ake. Tama raa he tama hakanaaniu hoki, tena aia e noho no hakattari ma kitae mai te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Teenaa ko te Aho e Tanattana (teenaa ko te aho imua te Sabat), kito Josep ki haere se matakutu notuu imua Pailat, tena kimeake tetama raa ma aia e me kitoo tetinotama Jisas raa. ⁴⁴ Pailat ku ohoro e mee aia erono ma Jisas kumate. Tena aia kikanna ake te soldia hakamaatua raa no vahiri ake ma Jisas ko naa mate roo. ⁴⁵ Pailat ku rono na tattara te soldia raa, tena aia ki meake ma Josep e lavaa te too te tinotama Jisas raa.

⁴⁶ Josep esui te paamaro ellaha, tena aia kituri iho te tinotama Jisas raa i raro no mmini te paamaro raa, tena kippono te tinotama raa iroto tetaruma na tama ekeri te kina na hatu i te vahi te tutu raa. Tena aia ki hakatakape ake te hatu e rahi raa no ppui te totoka te taruma raa.

⁴⁷ Meri te tama i Makdala raa laaua ma Meri

te tinna Josep raa* e ttuu no matamata no kkite te kina te tama raa e ppono te tinotama Jisas raa.

16

Jisas ku ora muri

(Matiu 28.1–8; Luk 24.1–12; Jon 20.1–10)

¹ Te Sabat raa ku oti, tena Meri te tama i Makdala raa, tena Meri te tinna Jems raa ia ma Salome essui namee mannoni ma kiamuhi te tinotama Jisas. ² Tena na hhine raa ku oo i te kina te taruma raa te tahata roo te aho te Latapu*. ³ ⁴ Na hhine raa e haere tattara hokolaatou i aruna te mateare ma, “Koai te tama e me ki hakatakape te hatu raa i taha ma te totoka te taruma raa ma taatou?” (E mee te hatu raa e rahi roo.) Emeia na hhine raa e ttae atu no kkite ma te hatu raa ku oti te hakatakape ria itaha. ⁵ Kito na hhine raa ki uru atu i roto te taruma raa no kkite te tama euru na hekau makkini roo enoho te vahi laaua, tena na hhine raa ku oho roo.

⁶ Kito te tama raa ki meake, “Auu se oho, anau e iroa kootou esesee Jisas te Tama i Nasaret tera nittiria i aruna te kros raa. Te Tama raa ku seai i te kina nei, Aia ku oti te ora muri! Kira ake, teenei te kina na tama raa ni hakamoe te tinotama Aia. ⁷ Tena oo vahao nei no meake na disaipol Aia raa, hakapaa hoki ma Pita pera ma, ‘Tama raa ku haere imua kootou i Galili; kootou e me kikkite Tama raa i te kina raa pera ma Aia ni tattara atu kootou raa.’ ”

* **15:47** 15.47 mannatu, teenei seai ko te Josep te tama ni too te tinotama Jisas raa no tanu * **16:2** 16.2 te kava Jisas e tanu raa e kee ma na kava na henua taatou nei

⁸ Kito na hhine raa ki huro itaha ma te taruma raa, ia e poreppore roo te mattaku. Na hhine raa se isi te tama ni tattara ake, e mee laatou e mattaku.

*Jisas e tuu ake Meri te tama i Makdala
(Matiu 28.9-10; Jon 20.11-18)*

[⁹ Jisas e tuu ake iaa Meri te hine i Makdala Aia ni hakaise e hitu na tipua itaha raa, teenaa ko te tahata roo te aho te Latapu te saaita Aia ni mahike muri no ora. ¹⁰ Tena Meri ki haere no tattara ake na tama ni hahaere ma Jisas raa. Na tama raa e ppari no tanittani, ¹¹ e meia te saaita na tama raa nillono Meri te hine i Makdala raa e tattara ma Jisas ku ora ia ma aia e kite hoki Tama raa, tena na tama raa ku se hakattina na tattara te hine raa.

*Jisas e tuu ake tokorua na disaipol
(Luk 24.13-35)*

¹² Tena ki oti Jisas ku tuu ake hoki i te tokorua na disaipol te saaita tokorua raa ni tiaki te matakaina raa no oo. ¹³ Tena tokorua raa ku vakkai no tattara ake alaa disaipol pera ma laaua ekkite Jisas, e meia na tama raa se hakattina hoki na tattara tokorua raa.

*Jisas ku tuu ake i te sanahuru ma tahi
na disaipol
(Matiu 28.16-20; Luk 24.36-49; Jon 20.19-23;
Na hehekau 1.6-8)*

¹⁴ Tena ki oti roo Jisas ku tuu ake i te sanahuru ma tahi na disaipol raa te saaita na tama raa ni kkai. Aia e hai ake na disaipol raa, e mee na tama raa se isi na hakattina, ia e mee hoki na tama raa e hainattaa roo

te hakattina na tattara na tama ni kkitite ma Aia ku ora muri raa. ¹⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol raa ma, “Oo ina kina hakaatoa i roto te maarama nei raa no takutaku ake te Rono Tauareka raa ina tama roo hakaatoa. ¹⁶ Koai te tama e hakatina no too te hakoukou tapu raa e me ki ora, tena te tama se hakatina raa e me ki hakatonutonu ria. ¹⁷ Na tama e hakattina raa e me ki too na mahi kippena na mirakol: na tama naa e me ki hakaise na tipua itaha ite inoa Anau; na tama naa e me ki tattara ake na tattara vahao nei raa ina tama se illoa raa; ¹⁸ kame na tama naa e ttaohi na laponu, ia e unu na vai maraseni e lavaa te taa te tama ki mate raa; na tama naa se lavaa te mmate, tena na tama naa e me ki hakappiri na rima laatou raa i aruna na tama lavvea raa no taualleka.”

*Jisas ku too ria no kkave i te vaelani
(Luk 24.50–53; Na hehekau 1.9–11)*

¹⁹ Te Ariki Jisas e tattara ake na disaipol raa no oti, tena Aia ku too ria no kkave i te vaelani no noho i te vahi laaua Te Atua raa. ²⁰ Tena na disaipol raa ku oo no takutaku na kina roo hakaatoa. Te Ariki e hehekau ma na tama raa ki huri ake pera ma na takutaku na disaipol raa e hakamaoni i na mirakol na tama raa e ppena raa.]

Nukumanu
The New Testament in the Nukumanu language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nukumanu long
Niugini

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukumanu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2023-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 22 Mar 2023

54439682-f8e2-586d-98e1-295d02f74287